

Jugoslovanski tisk ugotavlja:

Avstrija se je s podpisom obvezala, da bo spoštovala člen 7

Nedavni predlog manjšinskega odbora koroškega deželnega zbora glede ureditve manjšinskega šolstva in manjšinskih pravic sploh je vzbudil veliko zanimanje tudi izven Koroške in daleč preko meja naše države. Posebno pozornost so temu dejstvu posvetili v sosedni Jugoslaviji in je jugoslovanski tisk v obširnih člankih zavzel stališče, iz katerega je jasno razvidno, da Jugoslavija budno spremlja razvoj svoje manjšine v Avstriji in da so jugoslovanski narodi resno zaskrbljeni za nadaljnjo usodo slovenske in hrvatske narodnostne skupine v naši državi.

Medtem ko so nekateri jugoslovanski listi poročali o imenovanem sklepu že takoj potem, ko je o njem zvedela javnost — tako je Slovenski poročevalec v članku pod naslovom »Hud udarec koroški manjšini« ugotovil: Usoda naše manjšine v Avstriji je v resni nevarnosti! — so drugi listi objavili tozadevne članke šele pred nekaj dnevi. Beograjska »Politika«, ki navadno zastopa stališče jugoslovanske vlade, je v tej zvezi priobčila članek Jugopresa z naslovom »Kampanja proti dvojezičnemu šolstvu na Koroškem«, v katerem je rečeno:

Jugoslovanska javnost in uradni krogi z resno zaskrbljenostjo spremljajo kampanjo, ki je v Avstriji v teku proti obstoječemu statusu slovenske in hrvatske narodne manjšine. V zadnjem času dobiva ta kampanja vse bolj uradni značaj. Avstrijski tisk prinaša vesti, po katerih so pristojni činitelji že dali navodila, da se z začetkom novega šolskega leta ukine slovenski jezik kot obvezni predmet na srednjih šolah.

Po istih virih je odbor za manjšinska vprašanja koroškega deželnega zbora postavil zahtevo, da se na ozemlje z mešanim prebivalstvom smatra samo tisto, na katerem najmanj 30 % prebivalstva pripada slovenski manjšini. Pripadnost k slovenski manjšini bi se ugotavljala potom glasovanja. Dvojezično šolstvo bi se ukinito, člen 7 Državne pogodbe, ki se nanaša na zaščito manjšin, pa bi veljal samo za ozemlje, na katerem bi bilo po rezultatih glasovanja nad 40 % Slovencev.

Razen tega se je pojavila v Avstriji tudi razlaga, po kateri odredba o dvojezičnih šolah iz leta 1945, na katere osnovi je urejeno dvojezično šolstvo na Koroškem, na ozemlju s slovenskim življenjem, ni pravnoveljavna, ker baje nikdar ni bila v redu objavljena.

V zvezi s temi trditvami je treba pokažati na naslednja dejstva:

Odredbo o dvojezičnem šolstvu je izdala koroška deželna vlada leta 1945. Po izjavi koroške deželne vlade z dne 28. januarja 1947 je bila ta odredba prikazana kot idealna rešitev, tedanji zunanji minister dr. Gruber pa jo je januarja 1948 označil kot vzor za reševanje manjšinskega šolstva. Bivši prosvetni minister dr. Hurdes je izjavil, da je ta odredba ustavni zakon.

Pod pritiskom raznih šovinističnih krogov v Avstriji je bil leta 1953 izdelan načrt odredbe, s katerim se je skušalo zmanjšati število dvojezičnih šol na Koroškem.

Jugoslovanski veleposlanik na Dunaju pozvan v Beograd

Kakor smo zvedeli iz zanesljivih virov, je bil nemudoma pozvan v Beograd veleposlanik FLRJ na Dunaju, opolnomočeni minister g. dr. Radivoj Uvalič, ki je včeraj odpotoval v spremstvu odpravnika poslov generalnega konzulata v Celovcu g. konzula Mladena Devideja.

Toda pristojni avstrijski organi so opustili uzakonitev te odredbe, ker je očitno šlo za ogrožanje demokratičnih pravic manjšine.

Potem ko je stopila v veljavo avstrijska državna pogodba, so odredbo o dvojezičnem šolstvu napadali in pri tem uporabljali argumente, da Državna pogodba ne navaja izrecno dvojezičnega šolstva in da je treba to načelo opustiti.

Mere, ki bi jih bilo po pisanju avstrijskega tiska treba podvzeti, so stvarno naperjene proti pravicam manjšine in merijo na povsem neupravičeno zoževanje teh pravic. Najmanj je to moč opravičiti z uporabo člena 7 Državne pogodbe, ker ima Državna pogodba namen in cilj, da zajamči manjšini pravice, ne pa da ji te pravice odvzame. Tolmačenje, ki se ga v delu avstrijskega tiska skuša dati člena 7 Državne pogodbe in ki se pripisuje manjšinskemu odboru deželnega zbora, nikakor ni v skladu z duhom Državne pogodbe,

Avstrija pa se je s svojim podpisom obvezala, da ga bo spoštovala in se ravnala po njem. Najmanj pa je v skladu z Državno pogodbo določanje mešanega ozemlja samo tam, kjer je več kot 30 % pripadnikov manjšine.

Jugoslovanska javnost se upravičeno nadeja, da bodo pristojni činitelji v Avstriji spoštovali pravico jugoslovanske manjšine in da se bodo ravnali po duhu Državne pogodbe, kar bi bilo v korist razvoja dobrososedskih in prijateljskih odnosov med dvema sosednjima državama.

Beograjska »Borba« in ljubljanska »Ljudska pravica« pa sta o tem vprašanju objavili članek pod naslovom »Pravice« oziroma »Vznemirljiv predlog«, kjer se glasi:

V Državni pogodbi, s katero so zavezniške države in Avstrija pred pičlima dvema letoma določile pogoje, v katerih je bila Avstrija obnovljena kot suverena, (Nadaljevanje na 2. strani)

Sovjetski obisk na Dunaju

Ob najlepšem pomladanskem vremenu se je v tork popoldne začel uradni obisk prvega namestnika ministrskega predsednika Sovjetske zveze Mikojana v Avstriji oziroma na Dunaju. To je hkrati tudi prvi uradni obisk sovjetskega državnika v Avstriji in so se zanj sporazumeli že pred dvema leti, ko je avstrijska vladna delegacija vodila v Moskvi razgovore za sklenitev državne pogodbe.

Obisku Mikojana v Avstriji pripisujejo precejšen pomen zlasti na gospodarskem področju. Že dejstvo, da je v njegovem spremstvu tudi namestnik ministra za zunanjo trgovino, kaže na to, da so v ospredju dunajskih razgovorov vprašanja medsebojnega gospodarskega sodelovanja. Avstrija pričakuje v tej zvezi tudi gotove olajšave pri blagovnih dobavah Sovjetski zvezi v smislu državne pogodbe.

Mikojana so ob prihodu na dunajsko le-

tališče pozdravili poleg kanclerja Raaba še ministri Figl, Helmer in Waldbrunner, državni tajniki Grubhofer, Gschnitzer in Kreisky ter drugi funkcionarji javnega življenja Dunaja. Pozdravne besede je sovjetskemu gostu izrekel kancler Raab, ki se je Mikojanu zahvalil za njegovo pomoč pri sklenitvi državne pogodbe ter želel, da bi njegov obisk prispeval k nadaljnji poglobitvi prijateljskih odnosov med Avstrijo in Sovjetsko zvezo. V odgovoru je Mikojan poudaril, da hoče Sovjetska zveza svoje odnose z neodvisno in nevtralnno Avstrijo razvijati in utrjevati, in sicer na podlagi prijateljstva v korist obeh dežel, v interesu miru in varnosti v Evropi.

Sporod sovjetskega obiska na Dunaju vsebuje vrsto razgovorov, sprejemov in ogledov raznih znamenitosti, povratek sovjetskih gostov pa je predviden za jutri.

Naraščajoča radioaktivnost grozi človeštvu

Ker velesile, ki razpolagajo z atomskim orožjem, doslej niso dovolj resno razpravljale o perečem vprašanju ukinitve z atomskimi poskusi, se je sloviti zdravnik in znanstvenik ter Nobelov nagrajenec za mir dr. Albert Schweizer odločil za svarilni poziv na človeštvo preko radija. Dr. Schweizer je svoj poziv prebral v tork v norveškem radiu. Kopije svojega poziva pa je poslal še nadaljnjim 50 radiooddajnim postajam po svetu. Original poziva je poslal predsedniku odbora za podeljevanje Nobelovih nagrad za mir, Janu Gunnarju, ki je tudi v radiu prebral norveški prevod poziva. Norveški radio je nadalje oddal poziv tudi v nemščini, francoščini, ruščini in angleščini.

V pozivu dr. Schweizer opozarja na kvarne posledice radioaktivnega izžarevanja in zastrupljanja atmosfere in vode.

Jugoslavija ponovno zahteva izročitev vojnega zločinca Paveliča

Množičnemu klavcu in vojnemu zločincu Ante Paveliču je leta 1945 uspelo, da je pobegnil iz Jugoslavije in se izselil v Ameriko. Za svojo novo domovino si je izvolil Argentino. Ker pa je Ante Pavelič v Jugoslaviji zagrešil strahotne zločine, je Jugoslavija že od vsega začetka zahtevala od takratne Peronove vlade, da Paveliča kot vojnega zločinca izroči Ju-

goslaviji. Peronova vlada pa je odgovorila, da Paveliča ni v Argentini oziroma, da argentinske oblasti ne vedo, kje se zadržuje. Razen tega se je iz krogov tedanje argentinske vlade zvedelo, da taki zahtevi ne bi mogli ugoditi, čeprav bi Paveliča našli, ker Argentina nima konvencije o pravni pomoči z Jugoslavijo in (Nadaljevanje na 8. strani)

Razložno izraženi upi

Po nekajdnevem premirju med velikonočnimi prazniki se bitka za volivce spet nadaljuje in prihaja polagoma v zaključno fazo. Ker nastopata samo dva kandidata, bo že 5. maja padla odločitev, ali bo bodoči prezident socialistični predstavnik dr. Schärfl ali pa skupni kandidat ÖVP in FPÖ dr. Denk. Razsodni volivci so imeli že dovolj priložnosti spoznati, da je krilatica o nadstrankarstvu in nepolitičnosti kandidata obeh meščanskih strank dejansko samo več ali manj spreten propagandistični poskus, zamegliti resnico, da gre tudi pri predsedniških volitvah za merjenje sil med obema družbenima činiteljema, med socialističnim in klerikalno-nacionalistično meščanskim, ki v približnem ravnotežju oblikujeta povojno politično življenje v naši državi.

Tudi v tej volilni borbi smo v našem listu že povedali, zakaj smatramo, da mesto slovenskih volivcev ne more biti na strani združene ÖVP in FPÖ, marveč v vrstah demokratičnih delovnih množic. Opozorili smo tudi na izvajanja meščanskega kandidata dr. Denka v Celovcu, ki jih ni mogoče tolmačiti drugače kakor kot odobravanje stališč, ki jih v zvezi z realizacijo člena 7 Državne pogodbe propagirajo koroški nacionalistični krogi, ki bi radi z navidez demokratičnimi metodami ponovno opeharili naše ljudstvo za pravico do samobitnega in enakopravnega razvoja v mirnem sožitju z nemško govorčimi sodržavljani.

Ni slučaj, da ima dr. Denk prav v tisku nacionalistov in bivših nacistov najbolj glasne in navdušene propagandiste. Kaj ti krogi na Koroškem pričakujejo od svojega kandidata, je jasno izraženo v pozdravnih besedah, ki mu jih je izrekel načelnik velikovške FPÖ, ko je dejal:

»Z veliko zagrenjenostjo mora ogromna nemška večina velikovškega okraja gledati, kako se v korist nepomembne manjšine prezira pravica prebivalstva. Zato gledamo prav mi »Freiheitliche« (beri: bivši nacisti in VdU-jevci. Op. ured.) z velikim upanjem na vas, gospod profesor Denk, ki naj tudi tu pomagate in poskrbite tako, da bo prav.«

To so zelo razložno izraženi upi in pričakovanja, ki jih stavijo v svojega kandidata krogi, ki se s takimi pogledi na naše ljudstvo običajno oglašajo v Südmarki in drugih priveskih Heimatdiensta. Ob politični zrelosti našega prebivalstva bi bilo odveč poudarjati, da se slovenski volivci tudi pri predsedniških volitvah ne bodo družili z njimi. Če pa se Tedniku-Kroniki zdi ta družba privlačna in simpatična, še davno ne pomeni, da je privlačna tudi za slovenske volivce.

Deželni glavar Wedenig zbolel

Deželni glavar Wedenig, ki že dalj časa trpi zaradi želodčnih motenj in obolesti srca, se je moral odločiti za bolniški dopust. Za nekaj časa je odšel v bolnišnico, kjer bo pod stalno zdravniško kontrolo. Po odpustitvi iz bolnišnice bo ostal dalj časa na okrevalnem dopustu. V času, ko ne bo mogel opravljati svojih uradnih dolžnosti, ga bosta zastopala prvi namestnik deželnega glavarja Matthias Krassnig in vseh zadevah posredna zvezne uprave in deželnozborski poslanec Wilhelm Ebner v zadevah deželne uprave (občine, šole, kultura).

Včeraj je deželni glavar Wedenig obhajal pomemben jubilej, ko je poteklo deset let, odkar je bil izvoljen na visoko in odgovorno mesto šefa koroške deželne vlade. Ob tej priložnosti je prejel deželni glavar neštete čestitke, povezane z željo za čimprejšnje okrevanje.

Tudi Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je čestitala jubilarju, kateri se je za čestitke iskreno zahvalil.

Die Zukunft:

Vindišarje so iznašli šovinisti

Iz zanimivega članka, ki ga je o manjšinskem vprašanju na Koroškem objavila socialistična revija „Die Zukunft“, ponatiskujemo v prevodu še naslednje ugotovitve:

Paragraf 5 člena 7 Državne pogodbe se glasi: »Dejavnost organizacij, ki merijo na to, da odvzamejo hrvatskemu in slovenskemu prebivalstvu njegove pravice kot manjšine, se mora preprečiti.« Toda kdo se na Koroškem briga za ta temeljni odstavek. »Koroška v nevarnosti« so iztrobentali v vseh meščanskih listih in na mnogih zborovanjih »Heimatdiensta« ter OVP in FPO, ko je postal znan člen 7 Državne pogodbe. In ko je sedaj Vrhovno sodišče z razsodbo ugotovilo, da imajo manjšine pravico, posluževati se pred sodišči in oblastmi svojega jezika brez tolmača, je neki list zapisal, da se je o vsem členu 7 »mnogo premalo razmislilo«.

V svojem omejenem boju proti manjšini in njenim sedaj posebej zajamčenim pravicam so šovinisti pred nekaj leti iznašli tako imenovano »teorijo vindišarjev«, tako imenovane »domovini zveste Slovence« v primerjavi napram »nacionalnim« Slovincem. Izjavljajo namreč, da je bilo pri zadnjem ljudskem štetju oddanih mnogo več vindišarskih kakor slo-

venskih glasov. To umetno razdvajanje obravnavajo vedno spet pri vseh vprašanjih južne Koroške, čeprav je koroški deželni šolski svet z odlokom že aprila 1946 v vsem uradnem poslovanju prepovedal uporabo označbe »Windische« oziroma »Windische Sprache« za poimenovanje avstrijskih državljanov slovenske narodnosti in slovenskega jezika. V tej zvezi je treba opozoriti na že ugotovljeno dejstvo, da govori Vinzev Schumy v svoji knjigi samo o Slovincih. »Vindišarska teorija« je avtentično ovržena tudi z izvajanjem, ki jih je imel namestnik deželne glavarja Hans Ferlitsch (OVP) na slavnostni seji koroškega deželne zbor (o vprašanju meja) dne 29. januarja 1947:

Po odločbah zvezne in deželne ustave svobodno izvoljena deželna vlada se je od prvega dne svoje dejavnosti zavedala, kakšno pomembno nalogo predstavlja prav rešitev vprašanja Slovencev na Koroškem. Pred nami je naslednje dejansko stanje:

1. Poprava škode izseljenim Slovincem.
2. Zopetna uvedba slovenskega pouka na šolah.
3. Pravica združevanja Slovencev.
4. Raznarodovanje ni mož dopuščati.
5. Pravica do materinskega jezika.

List OVP, »Volkszeitung«, je takrat na veliko objavil ta izvajanja OVP-mandatara. Danes spada skupno z vso OVP dežele med največje nasprotnike teh takrat proglašanih pravic manjšine. Zlasti se bori z vsemi poklicnimi sovražniki Slovencev in z vsemi drugimi listi OVP in FPO proti šolski odredbi, ki jo je deželna vlada izdala 15. oktobra 1945 in s katero je bil na južnem Koroškem uveden dvojezični pouk in za katero so v Ferlitschevem smislu glasovali tudi on in drugi OVP-jevski člani vlade. Danes označujejo to ureditev kot madež in sramoto in kot posiljevanje Nemcev ter razglašajo »pravico staršev«, uprizarjajo proteste nemških staršev, grozijo s šolskimi štrajki, »Allgemeine Bauernzeitung« pa je poročala dne 11. oktobra 1956 o nekem zasedanju Bauernbunda v navzočnosti ministra Grafa, na katerem da je eden izmed delegatov ob splošnem odobravanju vzkliknil, da so prebivalci južne Koroške pripravljani prirediti pohod na Celovec, da bi javnosti pokazali, kako velika je zagrenjenost nad tem, da dvojezični prisilni pouk na šolah južne Koroške še vedno ni odpravljen.

Ferlitsch, ki je sam načelnik koroškega

Bauernbunda in je vodil predsedstvo, je molčal k tej grožnji. Graf se je izvijal rekoč, da je Avstrija pravna država in da se zaradi tega priznava k Državni pogodbi, da pa člen 7 nikakor ne pomeni, da bi mogla manjšina večini vsiliti vse, kar smatra za pravico. Prav ta dolgovestna besedičenja pa so prazne marnje, ker slovenska manjšina vendar ni sama izdala šolsko odredbo, marveč deželna vlada, in ker je ustavno sodišče označilo odredbo kot ustavni zakon, tako da je koroški deželni zbor ne more iz lastnega spremeniti ali razveljaviti. Razen tega je v paragrafu 2 člena 7 Državne pogodbe rečeno, da imajo slovenske in hrvatske manjšine pravico do osnovnega pouka v svojem jeziku in do sorazmernega števila srednjih šol. V ostalem: Ko je postalo na Koroškem znano, da predvideva minister Drimmel v Celovcu slovensko srednjo šolo, se je tudi proti temu dvignil protestni vihar.

Prebivalstvo južne Koroške je politično zrelo

Na koncu članka pa piše „Die Zukunft“:

Toda prebivalstvo južne Koroške in predvsem tudi Slovenci imajo v očeh meščanskih strank en madež: Oni volijo v večini socialistično. Vsi večji kraji vključno okrajno mesto Velikovec imajo socialistično večino v občini. Tudi da imajo socialisti od prvih volitev leta 1945 naprej v deželnem zboru večino, je bodeč trn v kosteh OVP in FPO. Neodgovorno početje meščanskih šovinistov torej nima drugega namena kot pa vcepiti med Nemci na jezikovno mešanih ozebljih južne Koroške strah pred Slovenci in njihovimi izmišljenimi aspiracijami in prikazati pri tem socialiste kot zaščitnike Slovencev. Pri tem špekulirajo na to, da bi se tudi delavci, nameščenci in številni mali kmetje odvrnili od SPO in postali glasovalna živina za OVP in FPO. Zato tudi stalni napadi na Wedeniga in obrekovanje njegove osebe. »Wedenig in Slovenci v eni fronti« je običajna krilatice.

Toda vsa rovarjenja in špekulacije večno včerajšnjih nimajo pri prebivalstvu južne Koroške spričo njegove pri vseh volitvah dokazane politične zrelosti nobenega uspeha.

Avstrija se je obvezala, da bo spoštovala člen 7

(Nadaljevanje s 1. strani)

neodvisna država, je tudi člen, sprejet za zaščito pravic slovenske in hrvatske narodnostne skupine na Koroškem, Gradiščanskem in Štajerskem. S precejšnjo zamudno v Avstriji šele zdaj pripravljajo predpise, s katerimi bi zagotovili uveljavljanje narodnostnih pravic naših ljudi v Avstriji. S tem delom se ukvarjajo medministrski odbor ter organi oblasti v pokrajinah, kjer žive naše skupine, med drugim tudi komisija za narodnostna vprašanja koroškega deželne zbor.

Povod za pričujoči članek je dal vznemirljiv predlog te komisije. Upali smo namreč, da se bo komisija zavedala, da je treba omogočiti harmonične stike med prebivalstvom raznih narodnosti na Koroškem za neskajeno sodelovanje med Jugoslavijo in Avstrijo ter da bo pri svojih pobudah za ureditev pravic naših rojakov konstruktivno uveljavila določbe državne pogodbe. Namesto tega pa je komisija pripravila predlog, katerega težnja je, da bi mednarodne obveznosti Avstrije do naše skupine uveljavili nepopolno. Po tem predlogu naj bi Slovincem na Koroškem celo odrekli tiste pravice, ki so jih doslej uživali. Takoj po vojni je namreč koroška deželna vlada izdala uredbo, s katero so v krajih, kjer žive Slovenci, uvedli dvojezični pouk. Komisija koroškega deželne zbor predlaga, sodeč po pisanju avstrijskega tiska, da bi to uredbo razveljavili, češ da svoj čas ni bila pravilno izdana. Vtem ko bi tako dvojezično šolstvo odpravili, bi določbe državne pogodbe o pravicah naše skupine po predlogu komisije uveljavili samo v tistih krajih, kjer bi bilo po ugotovitvah referendumu najmanj 40 % Slovencev.

Jasno je, da niti predlog o odpravi dvojezičnega pouka niti zahteva po omejenem uveljavljanju pravic naše skupine nista navdihnjena s težnjo, da bi pravilno uredili položaj Slovencev na Koroškem, marveč z gonjo šovinističnih organizacij, ki se zadnje čase čedalje bolj širi. Avstrijski predstavniki, med njimi tudi bivši zunanji minister Gruber, so svoj čas označevali uredbo o dvojezičnem šolstvu na Koroškem kot idealen primer ureditve šolstva posebnih narodnostnih skupin. Namesto da bi to uredbo z uveljavljanjem državne pogodbe v polni meri potrdili, zahtevajo zdaj njeno razveljavljanje!

Kar zadeva drugo zahtevo komisije v koroškem zboru, je očitno, da gre za predlog, ki nasprotuje državni pogodbi. V členu 7. te pogodbe ni nikjer rečeno, da bodo pravice naše manjšine uveljavljene samo v tistih krajih, kjer bi z referendumom ugotovili odstotek Slovencev, marveč je izrecno omenjena obveznost Avstrije, da zagotovi jugoslovanski narodnostni skupini temeljne pravice.

Pooblaščen avstrijski predstavniki so doslej često zatrjevali, da bo položaj naše narodnostne skupine urejen na zadovoljiv in pravičen način v skladu s črko in duhom državne pogodbe. Mi tudi tokrat upamo, da bodo pristojni činitelji na Dunaju tako ravnali. Skupaj z našo narodnostno skupino v Avstriji pa moramo izraziti zaskrbljenost spričo negativnih težnjah tistih krogov, ki si očitno prizadevajo, da bi v nasprotju z razvijanjem prijateljskih stikov med našima deželama kršili zajamčene pravice naših ljudi v Avstriji.

PO ŠIRNEM SVETU

Tokio. — Zastopniki japonskega sveta za boj proti atomskemu in vodikovemu orožju so obiskali sovjetsko veleposlaništvo v Tokiju in vložili protest proti nedavnim poskusom z atomskimi bombami v Sovjetski zvezi. Zahtevali so ustavitve vsakršnih poskusov z nuklearnim orožjem in razgovore o tem vprašanju z zastopniki ZDA, Velike Britanije in Sovjetske zveze.

Panama. — Predsednik Paname La Guardia je izjavil, da Panama sama ne bi mogla upravljati Panamski prekop in da zaradi tega priznava upravljanje prekopa po Združenih državah Amerike, vendar pa na način, da pri tem ne bo trpela suverenost Paname, na ozemlju katere se Panamski prekop nahaja.

Washington. — Predsednik Eisenhower je predlagal kongresu zmanjšanje proračuna za prihodnje poslovno leto v znesku 1,86 milijarde dolarjev. Proračun bi tako znašal 71,8 milijarde dolarjev. Po Eisenhowerjevem mnenju bi med drugim lahko zmanjšali kredite v vojaškem delu programa pomoči tujini za 500 milijonov dolarjev, 200 milijonov dolarjev bi prištedili pri manjših vojaških in javnih delih in 254 milijonov v proračunu za kreditiranje kmetijstva.

Tokio. — Predsednik japonske vlade Nobusuke Kiši je zavrnil predlog kitajskega ministrskega predsednika Ču En Laja, naj Japonska izstopi iz vojaške zveze z ZDA in tako omogoči zblizanje s Kitajsko. Kiši je poudaril, da njegova vlada tudi tedaj ne bi obravnavala možnosti revizije ameriško-japonske pogodbe o vzajemni varnosti, če bi Kitajska odpovedala podobno pogodbo s Sovjetsko zvezo.

Moskva. — Sovjetske oblasti so začasno ukinile tujim diplomatom in dopisnikom v Moskvi dovoljenje za potovanje izven prestolnice. O vzroku za ta ukrep niso dali nobenih pojasnil. Nekateri poslaniki, ki so nameravali odpotovati v centralno Azijo, na Kavkaz, na Krim in v Ukrajino, so bili pozvani, naj odhod odložijo.

Budimpešta. — Po poročilih TASS je madžarski minister za notranje zadeve razpustil Zvezo madžarskih književnikov, ker je bilo baje v tej Zvezi nekaj književnikov, ki so se protidržavno udeleževali.

Nica. — V sredo se je v Nici sestalo 200 predstavnikov parlamentov 40 držav, ki bodo pripravili 46. kongres medplanetarne unije, ki bo letos septembra v Londonu.

Bonn. — Sovjetsko veleposlaništvo v Bonnu je v svojem glasilu objavilo mnenje, da dobri odnosi med Sovjetsko zvezo in Zahodno Nemčijo niso odvisni od poslabšanja odnosov Zahodne Nemčije z Zahodom.

Rio de Janeiro. — Brazilski tisk podpira jugoslovanske zahteve, naj argentinska vlada izroči vojnega zločinca Ante Paveliča jugoslovanskim oblastem. Hkrati tudi piše o Paveličevem fašističnem delovanju v Argentini.

Budimpešta. — Prvi podpredsednik madžarske vlade Ferenc Münich je na nekem zborovanju izjavil, da je po oktobrskih dogodkih na Madžarskem zapustilo deželo okoli 200.000 državljanov. Po njegovem mnenju je bila vzrok velikemu begu idejna zmeda in lažna propaganda domačih in tujih sovražnikov.

Beograd. — Predsednik švedske vlade Tage Erlander bo 11. junija prispel na devetdnevni obisk v Jugoslavijo. S tem bo vrnil obisk podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja, ki je bil na Švedskem oktobra leta 1954. Tage Erlander je tudi predsednik švedske Socialdemokratske stranke in je bil že leta 1933 izvoljen za narodnega poslanca te stranke.

New Delhi. — Na zadnjih volitvah v Indiji je bilo izvoljenih precej večje število žensk v spodnje domove in parlamente posameznih indijskih držav. Prej je bilo v teh ustanovah vsega 100 žena, sedaj pa jih je 222. V osrednjem spodnjem domu je bilo prej 21 žena, sedaj jih je 27, od tega 23 na listi kongresne stranke, dve na listi KP Indije in 2 na drugih listah.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Devize in zlato avstrijske Narodne banke

Pred nedavnim je imela avstrijska Narodna banka svoj občni zbor. Iz računskega zaključka za leto 1956 je bilo povedano, da so zaloge deviz in zlata dosegle skoro 10,5 milijarde šilingov. Valutne rezerve krijejo potrebe uvoza za okoli pet mesecev, kar pomeni, da je na tem področju Avstrija prva med evropskimi deželami. Valutno kritje šilinga je konec leta 1956 v primeri z obtokom bankovcev znašalo 73 odstotkov. V šilingški otvoritveni bilanci je prikazano čisto premoženje avstrijske Narodne banke v znesku 898,6 milijona šilingov.

Izvoz konzerviranih rib iz Jugoslavije

Izvoz jugoslovanskih rib v konzervah iz leta v leto napreduje. Tako je Jugoslavija lani izvozila za 3.397.743 dolarjev rib v škatlah (leta 1955 je znašal izvoz 2.350.403 dolarjev in leta 1954 le 1.855.853 dolarjev). Glavni odjemalci ribjih konzerv v Jugoslaviji so Avstrija, Belgija, Italija, ZDA, Velika Britanija, Češkoslovaška in druge države.

Tekma za moderne avtomobilске oblike

Med velikimi svetovnimi proizvajalci avtomobilov se bje ostra borba za čim bolj moderne avtomobilске oblike. V ta boj je posegla tudi Sovjetska zveza s svojo industrijo avtomobilov, kjer proizvodnja avtomobilov po drznih linijah in sodobnih izboljšavah prav nič ne zastaja za drugimi. Na avtomobilski razstavi v Moskvi, ki je bila pred nedavnim, so strokovnjaki zelo občudovali in dobro ocenili šestdesetno moderno limuzino.

Vedno manj živinorejcev

V številnih zahodnoevropskih deželah opazujejo, da število živinorejcev stalno upada. Na Danskem gospodarja ena osmina vseh obratov brez živine. Tudi v Zahodni Nemčiji je vedno manj kmetov, ki se pečajo z živinorejo. V letih od 1950 do 1956 se je število živinorejcev znižalo za približno 11 odstotkov. Vzroke temu pojavu iščejo v pomanjkanju strokovnih delavcev ter v nedonosnem mlečnem gospodarstvu; edino donosno mlekarstvo bi moglo ustaviti nazadovanje živinorejskega gospodarstva, ker mora biti tudi na tem področju urejeno tako, da se kmetu delo izplača.

Našim naročnikom

Današnji številki smo priložili poštne položnice, da olajšamo cenjenim naročnikom plačilo naročnine. Položnice prilagamo v presledkih okoli treh mesecev, da je za naročnike plačevanje naročnine v krajših dobah lažje, ker je znesek neznan in za vsakega lahko zmogljiv. Mnogi listi imajo urejeno tako, da pobirajo mesečno naročnino po pismonoših. Mi pa hočemo naročnikom ustreči na ta način, da prilagamo listu vsake tri mesece položnice. Vemo, da se naročniki zavedajo svoje obveznosti do lista, ker je tako je tudi mogoče redno izhajanje številke za številko.

Vsakokrat, ko smo priložili položnice, so jih naročniki v razveseljivem številu izpolnili in nakazali naročnino. Prosimo, da storite tako tudi tokrat. Plačajte naročnino v naprej, tiste pa, ki so iz kakršnega koli vzroka v zaostanku, pa prosimo, da poravnajo vsaj zaostalo naročnino.

Naročniki, ki imate naročnino plačano v naprej, ne smatrajte, da je priložena položnica opomin, ker priložili smo jih vsem izvodom lista. Porabite jih za pridobivanje novih naročnikov.

Uprava Slovenskega vestnika

Opozorilo

Žrtvam nacističnega nasilja

Vse žrtve nacističnega nasilja — posebno naše izseljence — opozarjamo, da je z zadnjo novelo k zakonu o oskrbi žrtev (OFG) odpadlo določilo o roku za tozadevne prošnje in prijave. V tej zvezi zlasti opozarjamo izseljence, ki jim je bila prošnja za izstavitev izkaznice za žrtve (Opferausweis) ali uradnega potrdila (Amtsbescheinigung) odklonjena zaradi tega, ker so zamudili predvideni rok, da zdaj ponovno lahko vložijo potrebno prošnjo.

Zveza slovenskih izseljencev

Razne vesti iz Koroške

Tudi v Železni Kapli se je na veliko-nočno nedeljo pripetila pri streljanju z možnarji huda nesreča. Zidar Stanko Jergič iz Železne Kaple je preiskaval topič, ki se ni sprožil. Nato ga je vrgel v ogenj in nekaj časa čakal na strel. Ko še ni počilo, je prišel s kosom lesa brodit po ognju, pri tem pa je nenadoma nastala eksplozija. Drobcu so Jergiča hudo poškodovali na očeh in so morali ponesrečenega strelca prepeljati v bolnišnico v Celovec.

Minuli teden se je na Koroškem primerilo 134 prometnih nesreč, pri katerih je bilo 96 oseb poškodovanih, 6 pa mrtvih. V vsej Avstriji je bilo v istem časovnem razdobju 1231 prometnih nesreč ter 954 oseb poškodovanih, 31 pa usmrčenih.

V Beljaku sta se dva štiriletna fantka

Kapniška jama pri Grebinju

O zanimivi kapniški jami pri Grebinju smo že lani poročali in nakazali, da vzbuja jama vedno več zanimanja pri širokih plasteh iz bližnjih in daljnih krajev. Jama je zanimiva za znanstvenike-arheologe ter je tudi velikega tujskoprometnega pomena. Lani že so poleg številnih obiskovalcev iz bližnje okolice ugotovili tudi veliko število gostov iz najrazličnejših krajev Avstrije ter tudi mnogo inozemcev, ki so svoje poletno bivanje po koroških letoviščih izkoristili za izlete v Grebinj, da so si ogledali znamenito jamo.

Letos so grebinjsko kapniško jamo odprli predpreteklo nedeljo. Med precej številnimi gosti, ki so prisostvovali otvoritvi, je bilo več takih, ki poznajo jamo že od lani. Vsi ti so se čudili, koliko so medtem spet novega odkrili in odprli za ogled. Najdbe so prav posebno važne in zanimive za znanstveno raziskovanje davne preteklosti. Po najdbah kosti in ognjišč ugotavljajo, da so v jami prebivali tudi že ljudje kamene dobe.

Jama je po dosedanjih znanstvenih raziskavanjih prva človeška naselbina davne kamene dobe na Koroškem. Kakor je dokazoval profesor dr. Kahler v svojem predavanju po otvoritvi, ki ga je imel v kino-dvorani, je bila kultura tedanjega

Strahotna eksplozivna nesreča v Grabstanju

Vojna je že davno minila in mnogo let je že poteklo, odkar so v nacistične vojaške uniforme prisiljeni vojaki radi ali neradi pometali proč vsiljeno jim morilno orožje. Vsepoposod so tik po vojni ležale puške, municija in nevarni eksplozivni predmeti. Pristojne oblasti so sicer pobirale in uničevale orožje in strelivo, vendar se še vedno tu ali tam primeri huda nesreča, ko se neizkušeni in radovedni otroci igrajo s kakšno najdeno ročno granato.

Grozotna eksplozivna nesreča se je pripetila na primer minuli četrtek v Grabstanju na dvorišču kmeta Jožefa Kressniga. Primerilo se je sledeče: Šestletni Friedrich Macko je prišel okoli petih popoldne na dvorišče imenovanega kmeta. Tam so se igrali štiriletni Herbert Čičko, triletni Jožef Krassnig in štiriletna Sieglinde Krassnig. Tem se je pridružil Macko, ki je prinesel seboj predmet, ki ga otroci seve niso prepoznali. Kakor so pozneje orožniki dognali, je fant imel pri sebi jajčno ročno granato italijanskega tipa. Fant je granato kazal navzočim otrokom, ki so se zbrali okoli njega. Nena doma pa je nastala oglušujoča eksplozija, ko je pri igranju granata eksplodirala.

Učinek je bil strašen. Vsi štirje otroci so padli na zemljo in nepremični obležali,

tako da so kmalu prihiteli odrasli mislili, da so vsi mrtvi. Otroke so takoj pobrali in z osebnim avtom peljali v smeri proti Celovcu. Med tem so obvestili tudi rešilno službo in otroke v kratkih 25 minutah spravili v bolnišnico. Dva izmed ponesrečenih otrok sta hudim poškodbam podlegla. Friedrichu Macku je odtrgalo obe roki in oslepilo oči. Umrli je drugi dan nekaj pred polnočjo. Za zadobljenimi ranami je umrl tudi Herbert Čičko, ki je pri nesreči zgubil eno nogo. Sieglinde Krassnig so drobcu granate poškodovali po vsem telesu ter ima ranjeno tudi eno oko. Neverjetno srečo je imel najmlajši, triletni Jožef Krassnig, ki je bil najmanj poškodovan.

Nepopisna nesreča je vzbudila v vsej okolici veliko pozornost in sočutje s prizadetimi. Friedrich Macko je bil doma iz Zgornje Avstrije ter je prišel s svojo materjo v Grabstanj, da bi z očetom, ki je začasno službeno zaposlen v tem kraju, skupno preživeli praznike. Fantu v Grabstanju ni preveč ugajalo ter je kazal domotožje po domačem kraju. Prosil je mater že pred prazniki, da bi se čimprej vrnila v domači kraj v Stadl-Paura na Zgornjem Avstrijskem. Med tem pa ga je dohitela tako tragična nesreča. Ostali otroci so domačini.

Požar in smrtna prometna nesreča pri Šmihelu nad Pliberkom

Pred nedavnim je v polnočni uri izbruhnil požar v gospodarskem poslojpu Jožefa Konečnika, p. d. Šperdina v Strpni vesi pri Šmihelu. Eden izmed domačih je zapazil, da so sikali ognjeni zublji izza strehe. Seve je nemudoma zbudil vse domačine in alarmiral vaščane.

Kmalu so prihitele tudi požarne brambe iz Šmihela, Bistrice in Štebna, ki so ob

sodelovanju sosedov pričele boj z ognjenim elementom. Kljub vsem naporom in spretnosti gospodarskega poslojpa niso mogli rešiti ter je pogorelo do temeljnega zidovja. Posrečilo se jim je, da so preprečili razširjenje ognja na sosedna poslojpa. Ogenj je uničil tudi vse v gospodarskem poslojpu shranjeno orodje in vozove ter zaloge krme. Nastalo škodo cenijo na okoli 80.000 šilingov.

Na cesti prav ob tej vasi se je minuli teden primerila žalostna prometna nesreča, ki je zahtevala življenje šestletnega otroka. Kmalu popoldne se je pri cesti igralo več otrok. Ta čas je privozil v smeri iz Šmihela proti Štebnu šofer Gottfried Knaus s tovornim avtomobilom. Vozil je, kakor pravijo, v zmernem tempu, toda v trenutku, ko bi bil moral mimo otrok, je šestletna Ana Pruti, hčerka delavske družine iz vasi nenadoma stekla na cesto. Voznik vozila ni mogel več pravočasno zavreti in ustaviti. Avtomobil je zajel otroka in ga povozil. Hudo poškodovano deklico so z rešilnim avtom velikovške postaje Rdečega križa peljali z veliko naglico v smeri Celovec, da bi jo spravili v bolnišnico. Nesrečni otrok pa je poškodbam podlegel še prej, preden so ga prenesli v prostor za operacije. Tragični dogodek je vse vaščane zelo presunil in vsi globoko sočustvujejo z bridko prizadetimi svojci smrtno ponesrečenega otroka.

Nesreči pri streljanju ob praznikih

Streljanje s topiči, ki je v navadi zlasti ob velikonočnih praznikih, ni brez nevarnosti ter se še vsako leto primerijo kakšne nesreče. Tudi letos poročajo iz naših krajev o dveh takih primerih.

V Brdeh pri Kotmari vesi je v nedeljo zjutraj nabijal možnarje tudi 20-letni Otmar, ki je zaposlen pri p. d. Miškeju. Pri zažiganju se en topič ni vžgal, zato ga je fant vrgel v ogenj. V ognju pa je eksplodiral ter so drobcu nesrečnemu fantu odtrgali roko. Otmar velja za zelo marljivega in spretnega delavca, ki se razume na vsakovrstna dela ter je bil nekako desna roka svojega gospodarja.

V Št. Janžu v Rožu je tudi 22-letni Hanzi Weiss pomagal pri zažiganju topičev z lunto. Eksplozija topiča pa je sprožila kamen in drobec je zadel Hanzija v oko ter mu ga poškodoval. Ponesrečenega Hanzija, s katerim vsi sočustvujejo, so prepeljali v bolnišnico v Celovec. Njegovi tovariši, športni in prosvetni, ki ga zelo cenijo in radi imajo v svoji sredi, so ga v ponedeljek v bolnišnici obiskali v zelo lepem številu ter mu želeli skorajšnje okrevanje brez hujših posledic. Tem željam se pridružujemo tudi mi.

SPD Borovlje pripravlja izlet na morje

Slovensko prosvetno društvo Borovlje namerava prirediti v dnevih 8., 9. in 10. junija 1957 (o binkoštih) tridnevni izlet čez Ljubelj in preko Ljubljane ter Postojne na Reko. Dva dni se bomo zadržali ob Jadranskem morju in si ogledali več prekrasnih krajev na sončnem jugu. Isto pot bomo prepotovali tudi nazaj.

Termin za prijave je najpozneje do 10. maja 1957. Prijavite se lahko pri društvu v Borovljah ali pri Andreju Wieserju. Vsak, ki se želi izleta udeležiti, mora imeti veljaven potni list; stroški za vožnjo in dvakratno prenočevanje pa bodo znašali okoli 155 šilingov, ki jih je treba hkrati s potnim listom položiti ob prijavi.

Pohitite s prijavi, obeta se nam prijeten in doživetij poln izlet.

Odbor

Boroveljska občina je obnovila mestni kino

Boroveljska mestna občina se pod socialističnim vodstvom zelo marljivo prizadeva na najrazličnejših področjih. Zgledna je njena prizadevnost za gradnjo stanovanjskih možnosti, kljub temu pa stanovanjski problem ni dokončno rešen ter je še vedno pereč. Nadalje se je občina potrudila za izgradnjo vodovodnih naprav, za izboljšanje cest in poti ter še za marsikaj koristnega na drugih sektorjih.

Poleg vsega tega pa občina ni zanemarjala kulturnih potreb in je tudi na tem področju stremela, da svojim kulturnim nalogam čimbolj ustreže. Med drugim je v zadnjem času obnovila in modernizirala mestni kino. Pred nedavnim je izročila moderno in sodobno urejeno kino-dvorano svojemu namenu.

Boroveljska občina je pozidala kino že leta 1926. Takratni župan Weghofer je moral s svojimi socialističnimi pristaši odborniki premagati velike ovire, ki so se pojavile vsled nerazumevanja s strani opozicionalne manjšine ter zaradi finančnih težkoč, preden je prišlo do uresničenja predvidenega načrta. Sedaj pa so prostore obnovili, moderno opremili in nabavili dva nova predvajalna aparata ter preuredili oder za cinema-skope filme. Stroški obnove in preureditve so znašali okoli 700.000 šilingov.

Kino-dvorana je hkrati zelo primerna za najrazličnejše druge kulturne prireditve ter je občina storila s tem koristno delo za kulturno dejavnost mesta in okolice.

Predavanje v deželnem muzeju

V okviru prirodnoznanstvenega društva v Celovcu in avstrijsko-jugoslovanske družbe bo danes ob 20. uri zvečer v Deželnem muzeju predavanje »o rastlinskem življenju v jugovzhodnih Alpah«. Predaval bo univerzitetni profesor dr. E. Majer iz Ljubljane. Predavanje bo s skioptičnimi slikami in je prosto dostopno.

Potujoči kino SPZ predvaja

od sobote, 27. aprila do četrta, 2. maja 1957 film:

»Robina Hooda velika ljubezen«
(Robin Hoods grosse Liebe)

v soboto, 27. aprila, ob 20.30 uri v Kotmari vesi pri Ilnu,
v nedeljo, 28. aprila, ob 13.30 uri v Št. Primožu pri Voglu,
ob 16.00 uri v Bell pri Sorgerju,
ob 20.00 uri v Št. Janžu pri Tišlerju,
v torek, 30. aprila, ob 20.15 uri v Ledincah pri Rauschu,
v sredo, 1. maja, ob 20.00 uri v Šmihelu pri Šercerju,
v četrtek, 2. maja, ob 20.15 uri Na Dravi pri Kreuzwurtu.

KOLENDAR

Petek, 26. april: Klet i. M.
Sobota, 27. april: Cita dev.
Nedelja, 28. april: Pavel od Kr.
Ponedeljek, 29. april: Peter m.
Torek, 30. april: Katarina
Sreda, 1. maj: Praznik dela
Četrtek, 2. maj: Atanzij

Zgodba o zajčku, ki se je vsega bal

Marja Cerkovnik:

»Oh, oh, ko sem se rodil, nisem vedel, da je tako hudo. Res nisem vedel. Kar naprej me je strah in ves dan moram bežati. Oh, oh,« je jokal zajček na njivi med zeljnati glavami.

»Veš kaj?« se je oglasila velika in lepa zeljnata glava, »zajcev sicer ne maram preveč, toda ti si še tako majhen, da se mi smiliš. Skrij se v moje srce in zjutraj, ko bom odpotovala na trg lahko potuješ z menoj. V mestu je bolj varno. Ni lisic ni volkov — psi pa so privežani. Do mesta boš potoval z menoj, naprej si boš pa sam pomagal, kakor boš vedel in znal.«

Zajček je res zlezal v veliko dobrodušno srce ogromne zeljnate glave in tam počakal jutro. Potem pa je odpotoval na ljubljanski trg.

Ker je bila zeljnata glava velika in lepa, jo je kmalu kupila Lenkina mama in jo odnesla domov. Doma je položila zeljnato glavo v zaboj za zelenjavo in odšla v kuhinjo. »Tako, zdaj pa zlezi iz moje srca in pojdi. Če te vprašajo kdo si, reci, da nisi pravi.«

»Kakšen pa sem, če nisem pravi?«

»Reci, da si pomota in to bo zadostovalo.«

»Ti si najboljša zeljnata glava kar sem jih kdaj videl. Srečen sem, da sem se

spoznal s teboj. Prav gotovo te pridem obiskat.«

»Ne bom več dolgo tukaj, pojedli me bodo za kosilo in tega se strašno veselim. Veš, to je največja čast za zeljnato glavo.«

»Pojedli? Kaj? — ali bodo mene tudi? Joj, kako me je strah — bojim se,« je zajokal zajček.

»Pojdi no, butec mali. Kaj bi le imeli od tebe... in potem, saj sem ti svetovala, kako moraš reči, da si... no, kaj — si si zapomnil? ...«

»... pomota,« je zastokal zajček.

»Vidiš, tako je prav, zdaj pa pojdi, kaj ti jaz bom kmalu na vrsti.«

Zajček je odskakljal. Toda tako strašno se je bal, da je brž šinil pod polico za čevlje in se skrivil v Lenkino copatko.

Tam je dolgo dolgo ždel in čakal, kaj bo. Tedaj pa je prišla domov punčka Lenka. Silno mu je bila všeč.

»Kaj ko bi mi dovolila, da zlezem v njeno srce. Kar notri bi ostal za zmeraj in nikdar več me ne bi bilo strah.«

Mahoma pa je segla Lenkina roka po copatki. Zajček se je še bolj ustrašil, se po nerodnosti zaletel Lenki pod noge, Lenka se je spotaknila in hudo padla.

»Au, au, boli, boli...«

Mimo nje je urno šinil zajček... V kuhinjo sta pritekla očka in mama in tolažila Lenko:

»Beži, beži, zajčka si ujela...«

»Nisem ga ujela, ušel mi je. Poiskala ga bom.«

Toda Lenka je zaman iskala zajčka. Skrivališče si je poiskal v starem dežniku, ki je stal v kotu za omaro. Srce mu je bilo kakor nova ura...

Tisti hip je pozvonilo. Mama je šla odpret in zajček je razločno slišal, kako je nekdo pogledal skozi vrata in rekel: »Oprostite, pomota!« ... in zajček si je mislil:

»Glej, glej — zunaj je tudi en tak kakor jaz, toda treba mu je bilo reči samo »oprostite, pomota«, pa ga niso pojedli.

Na mah je postal zajček bolj pogumen, da, celo bolj vesel, ko bi smel biti. Skočil je iz dežnika in se zaletel v star glinast lonec, v katerega so spravljali jajčne lupine. Te so se razsule po tleh, glinasti lonec pa se je razčesnil.

Prišli so mama, Lenka in očka in ko so videli razbit lonec jim je bilo hudo.

»Se spomniš? Dobila sva ga za poročno darilo od strica, ki je strašno rad jedel

kislo zelje in kranjske klobase. Dal nama ga je, da bi tudi midva kisala v njem zelje. Ne morem razumeti, zakaj se je sam od sebe razbil?« je rekla mama otožno.

»Mama, kaj pa če ga je prevrnil zajček, ki se je zaletel vame? Videla sem ga!«

»To bo pomota, Lenka!« je rekel očke.

»To sem jaz!« si je mislil zajček.

»Ni pomota!« je zavpila Lenka, bil je čisto pravi — vem. Bil je čisto majhen, in tako srčan, da bi ga kar pojedla...«

»Joj, joj,« je zastokal zajček, »pojedla me bo, če me dobi — joj, joj.«

Počakal je, da so odšli, nato pa si je brž poiskal bolj varno skrivališče. Potem pa šinil skozi vrata, ki so bila samo prprta v majhno sobico, kjer je mama sušila na časopisnem papirju puh za blazine.

Čez nekaj časa je prišla v sobo stara teta in pričela dajati puh v velike platnene vreče, ki jim pravimo blazine. Ker je bil Zajček še mlad in mehak, teta pa kratkovidna, ga je skupaj s puhom potlačila v neko vrečo, ki je bila manjša kot vse ostale. To je bila Lenkina blazina. Nato pa je vse luknje zašila in tako je bil zajček zdaj zašit in ujet. Blazine so oblekli v lepe preobleke in jih položili na postelje.

Zajčku je bilo strašno pri srcu. Komaj je še dihal in ni vedel, kaj naj stori.

Tedaj pa je zašumelo. V sobi so prižgali

luč, očka je prinesel v naročju Lenko in jo položil v posteljo. Lenka ga je poljubila za uho in mu rekla lahko noč. V sobi je postalo čisto tiho.

Lenka je položila uho prav na zajčkov srce, ki je bilo — tok, tok, tok...

Postalo jo je neznansko strah. »Očka, mama,« je vsa preplašena zaklicala.

Odprla so se vrata in v sobo je pogledal oče. »Očka, čuj, ta blazina ima srce.«

»To bo pomota,« je rekel oče, »ni mogoče, kakšne neumnosti pa govoriš, ...«

»Poslušaj, pa boš videl kako bije.« Očka, mama, Lenka in tetka so poslušali. In res. Slišali so »tok, tok, tok...«

Teta je brž prinesla škarje. Prerezali so blazino in glej iz blazine je skočil pravi zajček, ves zavrt v puh. Ucvrl jo je po sobi, nato pa obstal ves nesrečen in upehan pri vratih.

»Zajček, pravi zajček!« ... je klicala Lenka.

»Oprostite, pomota,« je zaklicala zajček.

»Nič hudega,« je rekla Lenka. Ali boš ostal sedaj pri meni? Lahko bi se skupaj igrala.«

»Če me ne boš pojedla,« je proseče rekel zajček in ko mu je zadržala, da ga ne bo, je skočil k Lenki na posteljo in se stisnil k njenemu ušesu.

»Oprostite pomota,« je čudežna beseda... da, da, zeljnata glava je bila res brihtna glava, — je pomislil zajček, preden je zaspal.

Kolači s sirom

Mama je spekla kolač. Velik je bil, rumeno zapečen in še s sirom nadevan. Milka in Janez sta vzela vsak po en košček kolača. Tedaj je mama rekla: »Zakaj pa Metki nista ponudila?«

Potem je mama vzela košček kolača in ga dala še Metki.

Vsi trije so odšli s kolačem v roki ven. Z dreves jih je gledala vrana. Zletela je niže in jih zopet gledala.

»Ne glej, ne glej!« je rekel Janez, »to ti nič ne pomaga. Kolača ti ne dam!« In je skrivil kolač za hrbet.

Vsi trije so gledali vrano, zato niso videli psička, ki je pritekkel k Janezu, poduhal kolač in ga smuknil Janezu iz roke. Potem je odhitel, veselo mahajoč z repkom.

Janez je zajokal, da se je daleč razlegalo.

»Kam si pa gledal?« je zaklicala Milka.

»Vrano sem gledal,« je rekel Janez.

»No, potem pa kar od vrane zahtevaj kolač!«

Milki je bilo žal, ker je Janez ostal brez kolača, pa je od svojega kosa odlomila in dala fantu. Tudi Metka je odlomila kos kolača in ga dala Janezu. Sedaj je imel Janez največ. Milka je imela polovico, Janez pa je imel cel kolač.

luč, očka je prinesel v naročju Lenko in jo položil v posteljo. Lenka ga je poljubila za uho in mu rekla lahko noč. V sobi je postalo čisto tiho.

Lenka je položila uho prav na zajčkov srce, ki je bilo — tok, tok, tok...

Za dobro voljo

Mati da svojemu sinku 2 šilinga, da si kupi bonbonov. Sinček se za denar ne zahvali.

»Kaj še zdaj ne veš, kaj moraš reči, če kaj dobiš?« ga opomni mati. »Kaj rečem jaz, kadar mi da atek denar?«

»Kaj, tako malo?« odgovori malček.

Jurčkov samogovor

»Ko odrastem,« reče Jurček, ki se strašno boji vode, »bom vso noč prebedel, da mi zjutraj ne bo treba vratu umivati.«

Ni potrebno

Učitelj pokliče Marka pred tablo.

»No, Marko, zdaj mi pa dokaži, da je Zemlja res okrogla!«

»Oprosti,« zajeclja Marko, »saj tega nikoli nisem trdil!«

Vprašanje

— Ali je tebe tako vljudno pozdravil ali mene?

— Ne vem. Ali je tudi tebi kaj dolžan?

F. S. FINZGAR
POD SVOBODNIM SONCEM
PRVA KNJIGA POVEST DAVNIH DEDOV

Zato je naročil Melhioru, naj kupi najboljše konje. Po vseh sejnih je vohal oskrbnik in ogledal vse dirkače zelenih; slednjič je zasledil na vežbališču štiri arabske žrebce, ki so utegnili po splošni sodbi zmagati. Kupil jih je in plačal zanje zaboj zlata. Nato jih je podaril Teodoru, češ naj jih spusti v tekmo pri višnjevih, ki so bili njena stranka. Teodora mu je poslala v zahvalo v srebrni pušici svilen trak, s katerim je imela spete lase v kopeli.

Epafrodit je vprašal tudi Radovana, ali se razume njegov sin Iztok na lok. Ko je Radovan pritrdil, je ukazal Grk dati Slovenom lepo obleko iz platna in jima prikrbel tablice, da bi se v hipodromu uvrstila na prostor med tekmece lokostrelce.

Prišel je dan triumfa.

Osrednja cesta se je prebudila v rano jutro okrašena kakor iztočna nevesta bogatega dvora. Vso noč so se gibale roke

delavcev in sužnjev. Vsi velikaši, ki so se poganjali za ugled na dvoru, so trosili s periščem denar, da bi bila pročelja njih hiš ob cesti zadosti sijajno ozaljšana. Pomladni hlad je dihnil z vlažnimi vetrovi od morja. Kapljice tanke rose so se obesile na vence in nanizale nanje milijone biserov. Zdelo se je, da sta tudi morje in jutro pokorna despotu. Zadehlete so mirte in lovor, rožmarin in rože so pokrile vse ceste in vse stene. Z zidov je visel z močnimi dišavami napojen škrlat, v živih barvah so vihrale drage tkanine po zraku. Venci so se v globokih lokih spenjali od hiše do hiše, nad njimi so trepetale zlate tančice, kakor bi razpenjale meglice večernega sonca peruti nad cesto. Izza vseh oken so se svetili jasni obrazi najlepših bizantinskih krasotic. V njih laseh, na belih vratovih, na svili in bagru so počivali milijoni, vkovani v zlato diademe, blesteče nimbe, v koralde in zapestnice. In s streh je odsevalo v živo pisanih barvah oblačilo služabnikov. Vsak gospodar jih je danes praznje oblekel; tudi ti so morali z vzornimi telesi, s pisano drago obleko klicati gospodarju v čast slavo carskemu triumfu.

In tam doli pri morju si je nadel v ječi Pentapirgu zadnjič škrlat krog pleč in krono na glavo kralj Vandalov, Gelimer. Na njegovem licu brezupna vdanost, ne jok ne smeh, ubit njegov ponos, ubita duša. Nič jeze, nič strahu, nič žalosti, sa-

mo ustnice so se trudno premikale in venomer izgovarjale: Vanitas vanitatum — vse je sama ničemurnost!

Zadonele so trombe, odprla so se zlata vrata. Izza Črnega morja se je dvignilo sonce. Nad pročeljem zlatih vrat je za blestel kip Viktorije, bela giganta, mogočna marmorna slopa, sta prodirala s snežno beloto liste lovrik kakor bi se veselila orjaška branika ob straneh Portae triumphalis* slavnostnega dne. Na sredi vrat pa je molčal monogram Kristov in temni križ ni od veselja vztrepetal v mlademu jutru. Mračen je gledal proti Pentapirgu, od koder so se usipale množice v verige vkovanih ujetnikov, katere je zaslužila samogoltnost njega, ki zida Bogu Hagijo Sofijo, ki ponoči čuje in se pogovarja z menihi o skrivnostih sv. Trojice. Ko bi prišel On, čigar monogram je molčal nad vrati, o, ne molčal bi, ampak ponovil bi sodbo: Tvoje srce je daleč od mene, ti, pobeljeni grob!

Zunaj vrat in ob cesti se je natlačila množica. Vendar ni bila tako številna, kakor bi se sodilo. Bili so samo ostanki tistih, ki niso mogli v hipodrom***. Zakaj tam se je zbralo vse, dvor, Upravda in Teodora, velikaši in bogatini, ki niso prebivali ob Osrednji cesti, bosjaštvo in trpi-

ni po galerijah, visoko pod škrlatnim nebesom, ki je senčil neizmerni cirkus. Napravil je Upravda triumf Belizarju, a vedel je sam in vedel Bizanc, da je triumfator vendarle mogočni despot sam.

Zato tudi Belizar po stari rimski navadi ni sedel na vozu in se peljal v mesto, ni jahal belega, divjega konja, napotil se je peš od svojega doma in šel kot patricij v triumfu proti cirkusu.

Sprevod se je razprostrl od Zlatih vrat do Arkadijevega trga in čakal Belizarja.

V prvi vrsti so stali načelniki mestnih zadrug, za njimi so se vzporedili senatorji in plemiči v belih, valovitih oblekah, s svečami v rokah. Za temi je prišel zlati voz s kipom sv. Trojice. Krog njega so tvorili častno stražo patriciji, konzulariji in carski daljni sorodniki. Za njimi so stali ujeti Vandali v bojni opravi, z rokami, zvezanimi na hrbtu. Bizantinci so začudeni vzklikali, ko so zrlili te zastavne, ogorle možje. Zadnji med njimi je bil kralj Gelimer. Bagreni plašč se je blestel v žlahtnih kamnih, zlati pasovi so oklepali ledja, na prsih je žarel oklep v čistem srebru. Bizantinke so se pripogibale globoko čez okna, oči so strmele na junaškega kralja, ki ni čutil več ponižanja, ki ni videl več slave ne bleska; v njihovih srcih se je budilo sočutje.

Za premaganim kraljem se je vzporedil vojskovodja, zmagalec Belizar. Prišel je peš v poveljniški opravi. Droben lovor-

* Boginja Zmaga.

** Vrata zmagoslavja.

*** Dirkališče.

CI-BON: NOČ BREZ SNA

Poslovodja manufakturne trgovine Maks Rižič je pri večerji spoznal davčnega nadinspektorja v pokoju. Oba sta slučajno potovala skozi to mesto in jo pravkar počasi mahata po hotelskih stopnicah v prvo nadstropje — spat. Rižič pripomni:

»Bolje bi bilo, če ne bi pil črne kave, tovariš inšpektor.«

»Ober, prosim!«

»Kako — ober? Želite še kaj naročiti?«

»Ne, samo — jaz sem oberinspektor.«

»A tako!... Hm!... Upokojenci imate res skrbi!«

»Imamo jih, in še kakšne! Mladi mož, ali si lahko predstavljate, kako živi danes upokojeni davčni oberinspektor z ženo, preskrbljenim sinom in nepreskrbljeno hčerko, psom, podnajemnikom in naduho? Ne, vi tega ne veste...«

»Strašno! Lahko ste srečni, da vam ni treba krmiti še kanarčkov in zlatih ribic. Ali lahko spíte po črni kavi?«

»Kot podgana.«

»No — primerjava ni ravno najlepša. Jaz bom kajpak zopet pol noči prebedel.«

»Poskušajte z avtosugestijo.«

»S čim?«

»Z avtosugestijo. Saj v vaši trgovini prodajate tudi nogavice, ali ne?«

»Da.«

»No torej! Ko ležete v posteljo, pričnite s kakšnim absurdnim računom. Na primer takole: »Če prodam par ženskih svilenih nogavic za 800 dinarjev, potem mi dva para prineseta 1.600 dinarjev, trije pari mi bodo vrgli 2.400 dinarjev, za štiri pare bom dobil 3.200 dinarjev, pet parov... in tako lepo naprej!«

»Mislite, da bo to pomagalo?«

»To vedno in zanesljivo pomaga. Najkasneje pri petindvajsetem paru boste že pošteno smrčali.«

»In ni važno, če so nogavice znamke »Tonosa«, »Ključ« ali »Zorka?«

»Ne, prav mirni bodite — prav noben!«

Pozdravila sta se in razšla. Soba trgovskega poslovodje je bila točno nasproti nadinspektorjeve sobe. Rižič se je slekel, legel v posteljo, utrlil luč in pričel šteti — do polnoči je manjkalo še dobro uro.

Nekaj po polnoči trka nekdo na nadinspektorjeva vrata. Ta skoči iz sna.

»Kdo je?«

»Jaz sem — Rižič! Prosim vas, odprite mi!«

»Ne morem spati,« je dejal poslovodja potem ko je vstopil in se zavalil v naslonjač.

»Ali niste poizkušali z računanjem nogavic?«

»Seveda sem.«

»In kako daleč ste prišli?«

»Do šestega para.«

»No, to še vedno ni nič. Računati morate dalje, rekel sem vam, da boste zasmrčali pri petindvajsetem paru.«

»Samo trenutek, tovariš inšpektor.«

»Ober, prosim vas.«

»Morate trikrat pozvoniti.«

»Neumnost, hočem samo reči, da sem oberinspektor, čeprav v pokoju.«

»A tako — no dobro. Torej, kar se nogavic tiče, to ne gre.«

»Kako to? Zakaj ne?«

»Tako vam bom razložil. Vi niste od stroke, jaz pa sem o tem mnogo razmišljal. Kalkuliral sem, kakor sem najbolje vedel in znal. Še enkrat sem pregledal vse stare fakture in se prepričal, da tako ne gre. Jaz vendar vem, koliko so svilene nogavice mene stale, se pravi podjetje in če vse točno izračunam, mi postane takoj jasno, da jih ne morem prodajati po 800 dinarjev.«

»Toda lepo vas prosim...«

»Tu vam ne morem pomagati, lahko mi verjamete. Te nogavice so dobre kakovosti in povsem moderne — kako bi jih naj prodajal po 800 dinarjev? Nemogoče!«

»Torej dobro, tovariš, vrnite se v posteljo in računajte na novi bazi.«

»Mislite, da bi mesto svile lahko mirno vzel flor?«

»Kajpak, seveda!«

»Potem je dobro. Lahko noč!«

»Lahko noč!«

Trgovec z nogavicami je zginil, nadinspektor pa se je zavlekel v posteljo. Zaspal nikakor ni mogel. Prišel je čitati časopis. Na tretji strani malih oglasov mu je časopis padel iz roke in veke so mu pokrile oči... Nekaj minut za tem ga je prebudilo močno trkanje.

»Halo! Kaj je?«

»Jaz sem — Rižič.«

»Kaj pri hudiču hočete že zopet?«

»Oprostite — če motim, lahko takoj grem.«

»Ah, kaj — zdaj ste me že zbudili. Kaj želite?«

»Samo majhno informacijo. Takoj bom odšel. Poslušajte: izračunal sem ceno za 126 parov nogavic. Znesek sem napisal

na listek in to bi bilo sedaj v redu. Medtem sem se pa spomnil, da bi bil račun z moškimi nogavicami mnogo enostavnejši. Če bom računal s temi, bom prej gotov. Ali se sme računati tudi z moškimi?«

»Jaz se popolnoma strinjam.«

»No potem je vse v redu. Hvala in lahko noč!«

»Lahko noč!«

Trgovec z nogavicami se je vrnil v sobo, legel, utrlil luč in pričel računati ceno moškimi nogavicami. Približal se je že stotemu paru, ko ga je premagala utrujenost, da je zaspal. Bilo je okoli četrte ure zjutraj.

V tem zasliši ropotanje pri vratih. Skoči pokonci, odpre vrata in zagleda na hodniku nadinspektorja, neprespanega, razkuštrane in utrujenega.

»Čujte«, je rekel trgovec, »kako ste mogli trditi, da je račun z moškimi nogavicami enostavnejši? Jaz sem v svojem življenju kupil že mnogo moških nogavic — toda pomislite, sedaj se ne morem spomniti, koliko sem plačal za zadnji par? Če že imate take idiotske ideje z moškimi nogavicami, potem mi prihodnjic vsaj povejte, po čem so pravzaprav moške nogavice!«

O. WILDE: PESMI V PROZI

UMETNIK

Nekega večera se je zbudila v njem želja, da bi oblikoval podobo, ki bi predstavljala »Slast trenutka«. In je šel po svetu, da bi poiskal bron, zakaj misliti je mogel le v bronu.

Toda ves bron na vsem svetu je izginil. Nikjer na svetu ni mogel najti bronu, razen bronaste podobe »Večno trpljenje«.

In to podobo je oblikoval on sam, oblikoval z lastnimi rokami in jo postavil na grob in v tem grobu je ležalo vse, kar je v življenju ljubil. Na grob tistega, kar je v življenju najbolj ljubil, je postavil to delo svoje umetnosti, da bi pričalo o ljubezni moža, ki nikoli ne umre in ki je simbol trpljenja, ki je večno. In na vsem svetu ni bilo drugega bronu, kot bron te podobe.

In je vzel podobo, ki jo je oblikoval, in jo je položil v talilno peč in jo predal ognju.

In iz bronaste podobe trpljenja, ki traja večno, je oblikoval podobo »Slasti«, ki traja trenutek.

DOBROTNIK

Noč je bila in bil je sam.

In daleč v daljavi je videl zidovje okroglega mesta in je šel proti mestu.

In ko je prišel bliže, je slišal v mestu plesni korak veselih nog in smeh iz ust veselja in glasen zvok mnogih harf. In je potrkal na vrata in eden od straže pri vratih mu je odprl.

In je videl hišo, ki je bila vsa iz mar-

mora in lepi marmornati stebri so stali pred njo. In venci rož so viseli na stebrih in zunaj in znotraj so bile bakle iz cedrovine. In je vstopil v hišo.

In je šel skozi dvorano iz kalcedona in iz jaspisa in je prišel v slavnostno dvorano. Na škrlatnem ležišču je videl ležati mladeniča, njegovi lasje so bili ovenčani z rdečimi rožami in njegove ustnice so bile rdeče od vina.

In je vstopil in se dotaknil njegove rame in mu je dejal: »Zakaj živiš tako?«

In mladenič se je ozrl in ga je spoznal in mu je odgovoril in rekel: »Nekoč sem bil gobar in ti si me ozdravil. Kako naj živim drugače?«

In je šel iz hiše in šel zopet po cesti.

In čez nekaj časa je videl ženo s poslikanim obrazom in v pestrem oblačilu in njene noge so bile posute z biseri. In za njo je šel počasi mlad mož kot lovec in njegova obleka je bila dvojne barve. In obraz žene je bil kot lep obraz malika in oči mladega moža so se svetile od poželenja.

In počasi je šel za njima in se dotaknil roke mladega moža in mu je dejal: »Zakaj gledaš tako to ženo?«

In mladi mož se je okrenil in ga je spoznal in mu je dejal:

»Nekoč sem bil slepec in ti si mi dal luč oči. Zakaj naj jo še uporabljam?«

In stekel je naprej in se dotaknil poslikane obleke žene in ji dejal: »Ali ne poznaš druge poti kot pot greha?«

In žena se je ozrla in ga je spoznala, se je zasmejala in mu rekla: »Odpustil

si mi moje grehe in ta pot je pot veselja.«

In je šel ven iz mesta.

In ko je zapustil mesto, je videl ob cestnem robu sedeti mladega moža, ki je jokal.

In je šel k njemu in se dotaknil dolgih kodrov njegovih las in mu je dejal: »Zakaj jočeš?«

In mladi mož se je ozrl kvišku in ga je spoznal in mu dal odgovor: »Umril sem in ti si me obudil od mrtvih. Kaj naj drugoga delam, kot jočem?«

UČENEC

Ko je Narcis umrl, se je spremenil tolmun njegove slasti iz čaše sladke vode v čašo slanah solz. In Oreade so prišle jokaje skozi gaj, da bi pele ob tolmu in ga tolažile. In ko so videle, da se je tolmun spremenil in da je iz čaše sladke vode postala čaša slanah solz, so razpletle zelene kite svojih las in zaklicale tolmu:

»Ne čudimo se, da žaluješ za Narcisom, zakaj bil je tako lep.«

»Ali je bil Narcis lep?« je vprašal tolmun.

»Kdo ve to bolje od tebe!« so odgovorile Oreade. »Vedno je šel mimo nas, toda tebe je poiskal in je že ležal ob tvojem robu in gledal k tebi in v ogledalu tvojih voda je zrcalil svojo lastno lepoto.«

In tolmun je odgovoril:

»Jaz pa sem ljubil Narcisa, ker sem v ogledalu njegovih oči, ko je ležal na bregu in gledal k meni, videl zrcaliti svojo lastno lepoto.«

TRINAJSTO POGlavJE

Trikrat so naznanile trombe odmor, trikrat so se vsuli preko štiridesetih marmornih stopnic carski in Belizarjevi sužnji ter trosili in delili med ljudstvo krepčila. Hipodrom je vrvel in besnel. Ljudstva so se bila upijanila od veselja in vina. Bogatini so izgubljali in dobivali neizmerne stave. Po vodi v jarku krog arene so plavali kosi razbitih koles in voz. Pristaši zelenih in višnjevih, najeti kričarji, so pregazili jarek ob areni*, splezali na spino**, se popenjali na Kačji steber, zlezli celo neizmernemu orjaku, Lisipove-mu Herkulu, na tilnik in trgali sikomorne vence z Adama in Eve, jih metali v areno, poklekali pred krasnim kipom po ljubezni koprneče Helene, bili in se pehali med seboj ter slavili zdaj zelene zdaj višnjeve, od katerih so bili pač bolje plačani.

Nad katismo, cesarsko ložo, slonečo na dvajsetih marmornih stebrih, je rosil v predrobem prašku dehteči zafran. Mladi patriciji, mehkužni častniki, dvorni spletkarji so pomežikovali zbor ženskega cveta, ki se je zgrinjal krog Teodore pod katismo ter po ložah na desni in levi.

* S peskom posuti prostor dirkališča.

** Spina = podolgovat, iz kamna zidan prostor sredi dirkališča.

(Nadaljevanje sledi)

jev venec mu je krasil glavo, majhno je bilo njegovo spremstvo, nekaj najhrabrejših stotnikov.

Završelo je po cesti, s streh so kipeli glasovi, z oken mu je pahljala svila v pozdrav. Trombe so zadonele, spreved se je premaknil, in Belizar je stopal, svojemu gospodu ponižen hlapec, ki je storil samo kruto dolžnost in nič več.

Za vojskovodjem so peljali vozovi vojni plen. Na vozeh zlati kraljevi stoli, dragocena oprava, slonokoščeni vozički vandalske kraljice, skladi draguljev, rezanih in brušenih kamnov, zlati kelih in čaše, vsa dragocena oprava kraljevskih obednic, mirijade talentov srebra, obilica najdragocenejših posod, katere je nagrmadil nekdanji Gizerih v Rimu. Med njimi so bile posode iz judovskega templja, ugrabljene po Titu, sedmeroramni zlati svečnik iz svetišča, vozovi pergamentov, vezanih v dragocene pušice, med njimi nemški evangelij, posut z žlahtnim kamenjem.

Slovesno se je pomikalo to morje neocenljivega plena po cesti, preko Teodizijevega trga, mimo Tetrapilona na Konstantinov trg. Tu so odložili velikaši v cerkvi Ljube Gospe belo obleko in jo zamenili z dvorno. Iz cerkve so prinesli carske insignije: najprej dragoceni križ, zatem veliko zlato žezlo, nato je sledil labarum — zastava. Ob desni in levi so tvorili gaz dirkači in vzklikali: Na mnoga leta!

Čim bolj so se bližali cirkusu, tem bolj je naraščal krik, se gnetlo ljudstvo. Vse je strmelo, vse občudovalo neizmerni plen, lepe vojake, ujetega Gelimerja in njegove sorodnike.

Spreved je krenil mimo razkošnih toplic Zevksipovih — pred njimi se je širilo veličastno vhodišče hipodroma. Semkaj je razsula carjeva roka ves blesk in sijaj, razkošje in bogastvo največjega despota na svetu.

Stotisoči so sedeli naokrog, stotisoči kričali despotu pod škrlatnim baldahinom, kjer je v visoki loži na zlatem tronu čakal Belizarja. Ob njem je sedela carica, ki je našla edina v svetovni zgodovini iz brlogov istega cirkusa, iz razuzdanosti in pohote pot skozi areno preko stopnic do prestola. Lepa je bila, ne velika, pa života, da bi se ga razveselil umetnik. Iz blede polti so žarele oči, ki so zamamljale, usta, ki so koprnela po nasladi. Zlat nimb ji je venčal glavo, za demante v uhanih, na čelu, na vratu in obleki bi kupil kraljestvo. Krog nje pa so se gnetle dvorjanice, same lepote, mladi patriciji, plemiči, njeni ljubljenci in varovanci.

Ko je vstopil Gelimer in zagledal Justinijana na prestolu, morje ljudstva na levi in desni, ni zaplakal, ni vzdihnil, glasno je ponovil edine besede: Ničevost ničevosti, vse je ničevo.

Belizar in Gelimer sta šla po stopnicah do prestola. Tam so sneli kralju škrlat,

Vandalu se je sklonila glava do tal, ljudstvo je zakričalo bučno kakor vihar v pozdrav silnemu despotu, ki ga v resnici ni ljubilo, ki ga je na skrivnem klelo in nazivalo utelešenega hudiča: »Io triumphe — mnoga leta!« v vseh jezikih, ki so doneli tedaj na zemlji.

Tudi Belizar je padel na kolena, nevredni hlapec pred neomejenim gospodom urbis et orbis.

Radovan in Iztok sta stala na odru med tekmeči lokostrelci. Radovan je pil navsezgodaj dobro Epafroditovo vino in bil dobre volje. Kričal je s kričarji in stegal roke. Iztok je molčal. Pomislil je, da bi bil skoraj tako priveden v cirkus njegov oče Svarun, svobodni starosta svobodnih Slovencev, da ni podrla njegova strelica Hilbudija. In zahrepenel je nazaj, domov v gradišče, da bi povedal, kaj se godi zmaganim narodom, da bi se napotil od roda do roda Slovencev in prižgal srd v duši, edinost v vseh srcih, večer srd in večer boj Bizancu. A tedaj je dal despot* znamenje. Zahrumele so troblje, ljudstvo je zabesnelo od veselja, v areni sta se pojavili dve krasni kvadrigi.

* Despot = samodržec; despoina = carica. Justinijanovo ime so Sloveni prevedli v Upravdo.

Hibridna koruza tudi za zrnje?

V prvi aprilovi številki je znani strokovnjak v rastlinstvu dipl. ing. W. Czerwinka v strokovnem listu »Der fortschrittliche Landwirt« objavil članek pod naslovom »K sortnemu vprašanju v pridelovanju zrnate koruze«.

Uvodoma ugotavlja, da je hibridna koruza v zadnjih letih kljub neugodnemu

vremenu prodrla za pridelovanje zrna in da daje višje pridelke zrnja od navadnih avstrijskih sort koruze. To so pokazali tako poskusi zveznega zavoda za rastlinstvo in preizkušanje semen, kakor tudi petletni poskus, ki ga je napravil zavod za vzgojo in preizkušanje semen v Karnbergu. Povprečje rezultatov tega poskusa je naslednje:

sorta	donos zrnja v q	relativna vrednost	doba rasti po dnevih
Wisconsin 355	65.5	100	134
Wisconsin 275	60.4	91	128
Wisconsin 416	66.1	101	140
Wisconsin 525	63.0	96	144
Pioneer 377 A	67.5	104	151
Jowa 4316	62.6	96	156

Avstrijske sorte navadne koruze so imele sicer krajšo dobo rasti, preden so dozorele, po pridelku zrnja pa so dosegle le 35.7 do 55.4 q zrnja po hektarju. Prve

Dve krompirjevi

V našem kraju imajo še navado, da ob saditvi potrgajo semenskim gomoljem kaliče. Mnenja so, da ti kaliči v zemlji prej odgnijejo in šele potem vzkaliijo drugi. Tako so mislili tudi moji starši in dolgo časa smo tako delali še za časa mojega gospodarstva. Neko leto sem sejala na njivi koruzo, dva moja mejaša pa sta sadila krompir. Prvi je sadil gomolje s skoraj tri centimetre dolgimi bujnimi kaliči, drugi pa je kaliče popolnoma potrgal. Potem sem opazovala. Krompir, ki je imel kaliče, je prišel kar tri tedne prej iz zemlje kot oni, ki je imel potrgane. Prvi je pogнал iz zemlje bujne mladike in vse leto se je razlikoval od drugega, pa tudi pridelok je bil veliko boljši. Ker je tisto poletje pritisnila suša, ji je prvi ušel, ker je že prej naredil gomolje. Od tistega leta je že prej naredil gomolje. Od tistega leta naprej tudi pri nas ne trgamo več semenskemu krompirju kaličev in se mnogi čudijo, kako hitro nam požene krompir iz zemlje.

*

Ko spomladi posadimo krompir, se dostikrat zgodi, da dolgo dežuje in tako v zemlji mnogo semena zgine, posebno še v težkih ilovnatih zemljah. Navadno ljudje prazna mesta spet posadijo in morajo zato dolgo čakati s prvim okopavanjem. Pri nas v takem primeru hitro okopamo krompir, kolikor ga je pogնalo iz zemlje. Zato gre potem hitro naprej, pravimo, da se vidi, ko raste. Ko pa je čas osipavanja, gremo po vrstah in tam, kjer manjka, polagamo gomolje s kaliči, obrnjenimi navzgor. Pri osipavanju krompirja z motiko ali osipalnikom te gomolje zagrnemo z lepo rahlo zemljo. Ta krompir zelo hitro vzkali iz zemlje in se jeseni, ko ga izkopavamo, nič ne pozna, kateri je bil spomladi kasneje posajen.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Čuvaj svoje srce!

Predstavljajmo si stroj, ki dela dan za dnem, uro za uro, ki nikdar ne stoji, niti za minuto ne. Tak stroj je človekovo srce. Dela več, kot zmora kakršen koli stroj na svetu. Neutrudno pošilja za pest velika mišica kri po žilah v najbolj oddaljeno ožilje. Res čudovita naprava.

In vendar se nekoč tudi ta »stroj« izčrpa. Nekomu v pisarni, drugemu na cesti ali v delavnici srce naenkrat zastane in človek se mrtev zgrudi. Kap, koronarna tromboza ali pa morda menažerska bolezen!

Po statističnih podatkih zapadnoevropske zdravstvene službe umre 45 % ljudi, ki so na odgovornih mestih v industriji in obrti, za kapjo. Pri delavcih in uslužbencih znaša odstotek za kapjo umrlih 20, medtem ko umre za kapjo le 4 % kmetov in gozdarjev. To so številke, ki dajo misliti. Današnji ljudje, zlasti še tisti, ki

tri najboljše sorte po pridelku zrnja so bile Burgenländischer Silo (134 dni), Gelber Silozahn (142 dni) in Gelber Vorarlberger Körner- und Silomais (120 dni); najslabše tri sorte pa so bile Weisser Marchfelder Körnermais (124 dni), Maiskönig (127 dni) in Weisser Vorarlberger, früh (114 dni).

Ta primerjava kaže, da je pridelok zrnja do gotove mere odvisen od dobe

sorta	doba rasti dni	uspeva
Wisconsin 240	122	v najslabših koruznih legah,
Wisconsin 275	128	v srednjih do slabih koruznih legah,
Wisconsin 355	134	v srednjih do dobrih koruznih legah,
Wisconsin 416	140	v dobrih do prav dobrih koruznih legah,
Wisconsin 464	146	v prav dobrih do odličnih koruznih legah,
Wisconsin 525	152	v odličnih in prvovrstnih koruznih legah.

Težji kot izbor prikladne sorte je vprašanje, kje sorto dobiti. Kdor bi še letos hotel saditi hibridno koruzo za zrnje, bo napravil najbolje, če bo sorto, ki jo želi, naročil pri »Bundesanstalt für Pflanzenbau und Samenprüfung, Wien II., Allierstrasse 1« ali pa povprašal za njo pri svoji Zadrugi zvezi.

Seme je trenutno še drago in stane kilogram 5.20 do 6.— šil. Ima pa garantira-

rasti. Čim višji pridelok zrnja hočemo imeti, tem več dni je potrebno za rast in zorenje. Vidimo pa, da prve tri hibridne koruze sorte Wisconsin, ki potrebujejo za rast in zorenje 128 do 140 dni, v pogledu na pridelok zrnja za 1000 in več kg po hektarju prekašajo zgoraj navedene tri najboljše sorte navadne koruze.

Kakor povsod v svetu, tako je bil tudi v naši državi v borbi za eno najvažnejših surovin v proizvodnji mesa — za koruzo — v zadnjih letih napravljen viden korak naprej. Gornja primerjava pridelkov in bogati izbor sort vsekakor kaže, da mineva čas, ko smo pridelovanje koruze za zrnje odklonili kot nerentabilno. Te primerjave in gospodarski račun proizvodnje ječmena in ene gornjih sort koruze nasprotno mičejo, da bi namesto krompirja, katerega površino smo skrčili, spet pričeli pridelovati koruzo za zrnje. Seveda je treba upoštevati krajevne prilike in tem primerno izbrati sorto.

Tozadevno po letaku zveznega ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo lahko izbiramo med naslednjimi sortami hibridne koruze za zrnje:

no kalivost. Uspeh pa bomo dosegli seveda le, če bomo tej koruzi postregli tudi s polnim gnojenjem, se pravi, če bomo dali poleg hlevskega gnoja še 500 do 600 kg superfosfata, 300 do 400 kg kalijeve soli in okoli 200 kg nitramoncala po hektarju. Dobra postrežba se bo vsekakor izplačala in bo vrednost pridelka — po zgornji primerjavi — lahko znašala 12.000 šil. po hektarju. (bl)

Ali se izplača pitati živino?

Trg išče bika v teži 500 do 550 kg, telice, ki so izmenjale prvi par mlečnih zob, težke 480 do 550 kg, in junce v starosti 2 1/2 do 3 let, težke 480 do 600 kg. Biki, ki hitreje rastejo od telic in juncev, so sposobni za klanje že pri 18 mesecih in še prej in v tem času že dosežejo težo 550 kg. Mladi biki so sposobni za pitanje, če v prvih dvanajstih mesecih dosežejo vsaj 300 kg. Pravilno krmljeni biki dosežejo v prvem letu 360 do 400 kg in tudi več. Če jih pričnemo pitati z 12 meseci, morajo v 180 dneh povečati težo vsaj za 200 kg.

Za 1 kg prirastka potrebuje mlad bik, težak 400 do 500 kg, okrog 5 kg škrobne vrednosti. V tej krmi mora biti 100 dkg

beljakovin. Toliko hranilnih snovi vsebuje naslednji dnevni obrok: 6 kg dobrega sena, 3 kg črne detelje, 4 kg kuhanega krompirja in 3 kg močnih krmil. Tako pitati bik bo tehtal okrog 500 kg, če smo začeli pitati, ko je tehtal 400 kg. Imel bo klavnost 60 %. Takega intenzivno krmljenega mladega bika bomo lahko prodali.

Približno enaka kalkulacija je pri pitanju jalovih telic in juncev. Jalove telice so navadno dobro rejene, drugače jalove ne bi bile. Zato take telice dobro izkoriščajo krmo in hitro priraščajo, skoraj enako kot mladi biki.

Junce pričnemo pitati nekoliko pozneje kot bika in telice. Do dveh let stari junci ne dajo dovolj kakovostnega mesa

in tudi odstotek klavnosti je znatno nižji. Tako meso je vodeno in zakrke pri pečenju, namesto da bi narastlo. Zato spiamo junce pri starosti 2 1/2 do 3 let. Junci, težki nad 500 kg, porabijo nekoliko več krme za 1 kg prirastka, kakor biki iste teže, ki so za 6 do 12 mesecev mlajši.

Kakšne živali so za pitanje in kakšne niso?

Živali, ki so bile mlade slabo krmljene in smo jih prezgodaj odstavili, bodo slabo izkoriščale krmo in niso primerne za pitanje. Prav tako niso primerne za pitanje živali visokih nog, plitvih in odsekanih reber, ozkih prsi, praznih stegen, ozkega križa in sploh ozkega zadnjega dela života. Pri pitanju takih živali imamo golo izgubo, ker slabo izkoriščajo krmo, veliko požro in dajo slab prirast.

Hitro bomo spitali živali, ki imajo majhno in kratko glavo, tanjše in kratke noge, ki so zbitega života, široke, okrogle in globoke, ki imajo široke prsi, zaobljena rebra, polna stegna, bolj grobo in ne fino dlako in ki v mladosti niso zahirale. Take živali ob primernem in izdatnem krmljenju priraščajo 1 do 1.50 kg na dan.

Nad 5 let stari voli potrebujejo 8 kg škrobne vrednosti za 1 kg prirastka. Če jih krmimo s samim senom, mora dobiti vol 23 kg sena za 1 kg prirastka. Toliko sena pa ne poje, zato znaša dnevni prirastek okrog 60 do 70 dkg. Tak način krmljenja je priporočljiv za začetno pitanje. V polnem pitanju pa morajo živali dobiti tečna krmila, ker ne izkoriščajo večjih količin sena. Pokladati jim moramo laže prebavljivo krmo, kakor krompir, peso, repo, korenje, močna krmila ali žito. Pri krmljenju s korenčnicami žival bolje prebavi ostalo krmo (seno). V tej dobi začenjajo živali izboljševati meso, izboljšuje pa se tudi klavnost. Žival še vedno pridobiva težo, mesni predeli na hrbtu, rebrih in stegnih se polnijo, vamp pa se polagoma izgublja.

Katero sorto silokoruze

Po večstranskih poskusih in primerjavah so se različno po legah izkazale za najbolj pripravne naslednje sorte silokoruze:

1. Za kraje, kjer koruza za zrnje ne dozori več: Wisconsin 240 in 275 ter Weisser Mönchshofer (Paduaner).
2. Za kraje, kjer koruza za zrnje nezanesljivo dozori: Wisconsin 355 in 416 ter Gelber Silozahn (Loosdorfer-Ranninger ali Mönchshof).
3. Za kraje, kjer koruza za zrnje srednje-dobro dozori: Wisconsin 464 in 525.
4. Za prav dobre koruzne kraje: Wisconsin 641 AA in Jowa 4316.

Poskusi so tudi pokazali, da mešanje raznih sort silokoruze poveča pridelok. Tako so dosegli po sortah naslednje pridelke po ha:

Wisconsin 525	535 q
Wisconsin 464	529 q
Wisconsin 416	475 q
Wisconsin 416, 464 in 525 v mešanici 1 : 2 : 1	559 q

V krajih, kjer je silokoruzna nezanesljiva, se je obnesla mešanica silokoruze s sončnicami. Previsok odstotek sončnic ni priporočljiv. Po hektarju bo najbolj odgovaljala mešanica 25 do 45 kg silokoruze in 5 do 10 kg sončnic.

Kar tiče oskrbo silokoruze, trdijo strokovnjaki, da ji je treba v slabih legah gnojiti znatno bolj kot v dobrih. Močne in dobro hranjene rastline so bolj odporne kot gladne rastline. V hladnih in vlažnih legah se je silokoruzna tudi za apno izkazala zelo hvaležna.

Sejem za simodolsko govedo v Št. Vidu

V petek, 3. maja s pričetkom ob 10. uri bo v Št. Vidu ob Glini plemenski sejem za bika in breje telice simodolske pasme. Na sejem bo prišlo 70 bikov in 130 telic, ki so preiskane na tbc.

Sodelovanje z vsemi, vendar na enakopravni osnovi

Zadnji teden je zasedal na Brionih peti plenum zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, na katerem sta imela posebno pomembne govore predsednik Tito in podpredsednik Rankovič. Oba sta zavzela stališče do raznih mednarodnih vprašanj, zlasti pa nakazala razvoj odnosov med Jugoslavijo in vzhodnimi deželami, s strani katerih se v zadnjem času spet ponavljajo napadi proti Jugoslaviji in njenemu vodstvu. Govor predsednika Tita je obširno komentiral tudi ves svetovni tisk, ki je še posebej poudaril Titove izjave o jugoslovanski politiki, katera da bo tudi v bodoče ostala samostojna in neodvisna.

Predsednik Tito je v svojem govoru ugotovil, da je bistvo spora med Jugoslavijo in socialističnim taborom v dejstvu, da Jugoslavija vztraja pri svojem stališču in da se ne želi priključiti kakršnemu koli taboru. Izrazil je mnenje, da se v sovjetskih vodilnih krogih še vedno ne morejo otresti starih pogledov glede odnosov med socialističnimi državami, da pa je upati, da bodo sčasoma uvideli, da Jugoslavija nima razloga spreminiti svojo politiko, s katero ne ogroža nikogar, marveč prispeva vsem tistim, ki želijo mir in dobre odnose v svetu.

Govorec o napadih na Jugoslavijo in o poskusih, da bi nanjo zvrnili tudi odgovornost za dogodke na Madžarskem, je

predsednik Tito poudaril, da Jugoslavija nikakor ne more priznati teh sumničnej, ker »mi danes nismo odgovorni samo pred našim ljudstvom, temveč tudi pred delavskim gibanjem in napredno javnostjo v svetu sploh. Zato je naša politika jasna. Ta politika temelji na sodelovanju z vsemi državami, ki želijo to sodelovanje na enakopravni osnovi brez vmešavanja v notranje zadeve enih in drugih«.

Podpredsednik Rankovič pa je, ko je govoril o nalogah Socialistične zveze delovnega ljudstva, dejal, da se bodo jugoslovanski narodi tudi v bodoče zavzemali za aktivno sodelovanje z vsemi narodi na Vzhodu in na Zahodu. »Vse pobude — je izjavil — ki bi lahko zmanjšale nasprotja med blokoma, bomo vedno krepko podprli. Naše organizacije bodo prispevale k vsem prizadevanjem, da bi našli miro-ljubne rešitve za evropske in svetovne probleme in da bi razvili politično razumevanje, gospodarsko sodelovanje in trgovinsko izmenjavo, kulturne in druge zveze med evropskimi in drugimi državami. Delovno ljudstvo Jugoslavije, ki je vdano idejam mednarodnega sodelovanja in ponosno na svojo neodvisno socialistično državo, bo še nadalje stremelo k sodelovanju z vsemi sosedi, pa tudi z vsemi drugimi narodi in političnimi organizacijami, ki se borijo za ideale miru in napredka«.

Pred začetkom izvajanja manjšinskega statuta na Tržaškem

V Rimu se bo v začetku maja sestel mešani jugoslovansko-italijanski odbor, ki je predviden v Posebnem statutu londonskega sporazuma o tržaškem vprašanju. Ta odbor, čigar delovni pravilnik je Jugoslavija odobrila že junija 1955, Italija pa šele lanskega novembra, je zamišljen kot pomožni in posvetovalni organ z nalogo, da razčisti vsa vprašanja v zvezi z zaščito jugoslovanske narodnostne skupine na Tržaškem ozemlju in italijanske narodnostne manjšine na jugoslovanskem področju. Ta meddržavni stalni odbor je tudi pooblaščen za proučevanje pritožb, ki jih lahko naslavljajo nanj pripadniki obeh narodnostnih skupin v primerih morebitne kršitve pravic, ki jih uživajo narodnostne manjšine na temelju Posebne-

ga statuta. Pri njegovem delu bo mešanemu odboru omogočeno tudi obiskovanje obeh področij Tržaškega ozemlja. Z jugoslovanske strani sta bila v ta odbor imenovana generalni konzul v Trstu Mitja Vošnjak in svetnik Izvršnega sveta LR Slovenije dr. Ivan Murko, Italijo pa zastopata v odboru vodja tržaškega urada za zveze z zunanjim ministrstvom in italijanski podprefekt v Trstu.

V tržaških slovenskih krogih pozdravljajo napoved o prvem sestanku mešanega jugoslovansko-italijanskega odbora in izražajo upanje, da se bo s tem po dveh in pol letih odlašanja uresničitev določil Posebnega statuta končno pereče vprašanje izvajanja teh določil le premaknilo z mrtve točke.

Jugoslavija ponovno zahteva izročitev vojnega zločinca Paveliča

(Nadaljevanje s 1. strani)

tudi ne priznava nürnberških sporazumov o izročitvi vojnih zločincev.

Pred kratkim pa je prišlo v bližini argentinske prestolnice do atentata na Paveliča, ki je bil ob tej priložnosti ranjen. S tem je postalo tudi neizpodbitno jasno, da živi v Argentini, zato je jugoslovanska vlada ponovno zahtevala izročitev tega zločinca. Jugoslavija je tokrat prepričana, da bo naletela na popolno razumevanje argentinske vlade in pravosodja, ki vsak dan dokazujeta, da se ne strinjata z ravnanjem peronovega režima, katerega je Pavelič podpiral.

Zahtevi po izročitvi zločinca Paveliča je Jugoslavija priložila tudi obtožnico, ki navaja vse strahotne zločine, ki jih je zakrivil kot zvesti Hitlerjev in Mussolinijev sodelavec.

Obtožnica med drugim navaja, da je Pavelič iz nizkotnih nagibov in koristiljubja nagovarjal na uboje, ki so bili na okrutni način izvedeni v koncentracijskih taboriščih v Jasenovcu in Stari Gradiški. V teh taboriščih so ustaši umorili 3000 otrok do 14. let, 6300 žensk, 480 starčkov in stark, starih nad 70 let. Na njegov osebni ukaz je bilo zažganih več vasi, prebivalce pa so pobili in pometali v ogenj. Pri ubojih je Pavelič osebno sodeloval. Ko pa je bežal iz Jugoslavije, je odnesel s seboj 12 zabojev zlata, en zabojev dragocenosti in veliko število zlatnikov i. dr. Vse to je naropal. Sistematično je iztrebljal Srbe, Cigane in Žide, ki so ži-

veli v njegovi »Nezavisni državi Hrvatski«. Vsi ti Paveličevi zločini, ki jih je zakrivil nad jugoslovanskimi narodi z ustaškimi klavci, morajo biti vsaj delno maščevani s tem, da bo Pavelič prišel pred sodišče najbolj prizadetega ljudstva, to je pred ljudsko sodišče v Jugoslaviji.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.

Vsakodnevne oddaje: 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert — 18.00 Sami šlagerji — 19.05 Dober večer dragi poslušalci — 19.30 Odmev časa.

Sobota, 27. april:

5.35 Alpski zvoki — 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 14.30 Pozdrav nate — 15.30 Mesto in dežela. Naša časovna slika — 16.15 Spomini na stare šlagerje — 16.30 Lovci in ribiči — vesele pesmi — 17.10 Odlični izbor — 18.10 Po dolinah in planinah naša pesem se glasi (slov.) — 20.30 Pester večer.

Nedelja, 28. april:

6.10 Ljudska godba — 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.05 Oddaja za kmete — 9.10 Melodije, ki nikdar ne zatonejo — 11.05 Veselo petje, veselo igranje — 13.45 Od velike noči do binkošti — običaji — 14.30 Pozdrav nate — 17.45 Muzikalično srečanje dežel — 19.00 Športna poročila — 20.15 Kriminalna uganka — Kdo je storilec.

Ponedeljek, 29. april:

5.35 Kmečka godba — 8.45 Zapiski iz domovine — 14.00 Poročila, objave. Pregled sporeda. Pisan spored (slov.) — 15.30 Pisan spored — 16.45 Znanje za vse — 17.15 Popoldanski koncert — 18.45 Za našo vas (slov.) — 19.15 Od plošče do plošče — 20.16 Srečanje v ponedeljek zvečer.

Torek, 30. april:

5.35 Kmečka godba — 8.45 Zdravniška umetnost in volja do ozdravljenja — 14.00 Poročila, objave. Zdravniški vedež. Nekaj o vitaminih (slov.) — 15.45 Glasba iz filmov — 16.55 Otroci, mi pojemo — 18.25 Radijska družina — 19.15 Lepe žene iz 1001 noči — 20.16 Don Pasquale. Komična opera v treh aktih.

Sreda, 1. maj:

6.10 Pesti zvoki — 7.27 Od pesmi do pesmi, od srca do srca (slov.) — 8.15 Nešteto rok je pripravljenih — 9.00 Dobro razpoloženi na praznik dopoldne — 11.05 Veselo petje — veselo igranje — 14.35 Pozdrav nate — 18.45 Melodije iz različnih operet — 19.00 Športna poročila — 19.15 Pesem motorjev — 20.15 Koncert operetnih melodij.

Četrtek, 2. maj:

5.35 Kmečka godba — 8.45 Avstriji v inozemstvu — 14.00 Poročila, objave. Travniki so že zeleni (slov.) — 16.00 Predvajanje zborov — 16.15 Avstrijska pesem — 16.45 Melodije iz Španije — 18.45 Oddaja za kmete — 20.16 Alpsko-deželjska lovška ura — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 3. maj:

5.35 Alpski zvoki — 8.45 Domovina in čas — 15.00 Poročila, objave. Akustični mladinski list (slov.) — 15.50 Poznani in priljubljeno — 16.45 Znanje za vse — 18.15 Mladinska oddaja — 18.45 Večerni ave (slov.) — 20.20 S svatbo se ne konča.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 27. april:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.05 Zabavna matineja — 8.40 Pesmi iz uporov in borbe — 9.30 Lepe pesmi, — znani napevi — 10.10 Revija zabavnih ansamblov in solistov — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 V tričetrtinskem taktu — 13.30 Od arije do arije — 14.20 Zanimivosti —

14.35 Voščila — 18.15 Pojeta mešana zbor — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Veseli večer — 21.00 Melodije za razvedrilo.

Nedelja, 28. april:

6.00 Veder nedeljski pozdrav — 7.35 Zabavne melodije — 9.05 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi — 10.15 Pokaži kaj znaš (javna glasbena oddaja) — 13.30 Za našo vas — 14.00 Naši poslušalci voščijo in čestitajo — 16.30 Glasbeni mozaik — 18.15 Veseli zvoki — 20.00 Malo od tu in malo od tam.

Ponedeljek, 29. april:

5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! — 7.20 Naš jedilnik — 11.35 Venček narodnih in poskočnih viž izvajajo Vokalni kvintet in Logarski fantje — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Pisan spored zabavnih melodij — 14.35 Voščila — 16.00 Za praznik prvega maja — 17.30 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Kulturni pregled — 20.00 Simfonični koncert.

Torek, 30. april:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.05 35 minut v narodnem tonu — 10.10 Od melodije do melodije — 11.15 Za dom in žene — 12.00 Nekaj narodnih pesmi iz vse Jugoslavije — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.30 Delovni kolektivi čestitajo — 17.10 Delovni kolektivi čestitajo — 19.00 Čestitke za 1. maj — 20.00 Na predvečer Praznika dela.

Sreda, 1. maj:

6.00 Prvomajski jutranji pozdrav — 7.15 Himna delu — 8.00 Reportaža s prvomajske parade v Beogradu in s prvomajskih proslav po Jugoslaviji — 13.30 Oddaja za kmetovalce — 14.00 Delovni kolektivi čestitajo — 16.20 Med rudarskimi godbeniki — 17.00 Pesem nas družijo — 18.30 Pomladni zvoki — 20.00 Pesem svobodnih ljudi sveta — 20.50 Revija jugoslovanskih zabavnih in plesnih ansamblov.

Četrtek, 2. maj:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.35 Zabavni glasbeni spored — 9.10 Učenje, pesem in delo — 10.00 Mojstri pišejo glasbo o pomladi — 11.30 Polke in valčki — 13.30 Naši poslušalci čestitajo in voščijo — 15.15 Lepe melodije — 17.30 Iz jugoslovanske baletne glasbe — 18.40 Roška balada — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 3. maj:

5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! — 7.10 Zabavni zvoki — 11.00 Za dom in žene — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Ritmi in melodije — 14.35 Voščila — 15.40 Utrinki iz literature — 16.00 Mojstri koncertnega odra — 17.10 Za športnike — 18.15 Koroške narodne pesmi — 20.00 Izbrani listi iz programske glasbe — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

Zdravstvena služba po svetu

Organizacija združenih narodov je objavila statistične podatke, po katerih je bil v Avstriji predlanskim na vsakih 630 prebivalcev po en zdravnik, v Švici na vsakih 700, na Novi Zelandiji na vsakih 720, v Zahodni Nemčiji na vsakih 740 in v ZDA na vsakih 760 prebivalcev.

Najmanj zdravnikov je v Sudanu, kjer pride po en zdravnik na vsakih 81.000 prebivalcev, v Indoneziji pa pride po en zdravnik na 71.000 prebivalcev, kar je vsekakor zelo pomanjkljivo.

Svetovna proizvodnja srebra

Kakor poročajo iz New Yorka, je svetovna proizvodnja srebra v letu 1956 dosegla 260.400.000 unč (unča = 28,34 g). Potrošile pa so same Združene države Amerike okoli 100 milijonov unč srebra, od tega polovico za industrijske namene, polovico pa za okrasne predmete.

Mnogo novih trtnih nasadov v Julijski krajini

Na Tržaškem, Goriškem in v videmski pokrajini so viničarji že letos nasadili mnogo vinskih trt. Pri belih prevladuje tokajec, ki mu sledi zelenec, ki ga imenujejo verduc. Pri črnih pa zavzema prednost merlot. Te sorte uspevajo v teh krajih prav dobro in dajo izborna vino, ki ga tudi lahko spravijo na trg. Za ostale vrste je manj zanimanja, imenovane pa lahko prodajo in računajo, da bi vsa pokrajina potrebovala še okoli 500.000 hl novega pridelka, da bi ustregla vsem naročilom.

Velika izbira sadnih drevesc v drevesnici ing. Marko Polcer, p. d. Lazar, Št. Vid v Podjuni

WSW

SIEMENS & HALSKE Gesellschaft m. b. H.
WIENER SCHWACHSTROM WERKE
TECHNISCHES BÜRO KLAGENFURT, TELEFON 26-71, 42-09

Wir bauen:

Fernsprechanlagen

Hotelrufanlagen

Elektrische Uhrenanlagen

Blitzschutzanlagen

Elektroakustische Anlagen

Kinoeinrichtungen

Experimentieranlagen für Schulen

Wärmetechnische Anlagen